

Mikrobiyata

4

Aynı evrenin varlıkları insanlar ve mikroplar; canlılar ve cansızlar

M. Arif Akşit*, *Mehmet Kuşku***, *Selma Özger****

*Prof. Dr. Pediatri, Neonatoloji ve Ped. Genetik Uzmanı, Acıbadem Hastanesi, Eskişehir

**Uzman Dr. Pediatriyen, Acıbadem Hastanesi, Eskişehir

***Hemşire, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi Hemşiresi, Acıbadem

Canlı ve cansız varlıklar ile aynı evreni paylaşıyoruz. İnsanlar, Homo sapiens, sapiens 130-170 bin yıl önce Dünya'da varlıkları izlenebilmiş iken milyarlarca yıl mikroplar bu evrende imişler. Bu açıdan evrenin ilk sahipleri ile aramızdaki ilişki boyutu irdelenmektedir.

Mikropların, temel genetik yapısı, basit anlamda da olsa, insanın genetik yapısına benzemektedir. Bu açıdan evrende ilk olarak mikroorganizmalar olduğuna göre, bizim atalarımız olarak yorumlayanlara da şaşırmamak gerekir.

Varlıkların benzerlikleri konusunda bu Bölümde bir düşünce irdelenmesi yapılmaktadır.

Özet

Aynı evrenin varlıkları: insanlar ve mikroplar; canlılar ve cansızlar

Amaç: Bebeklerin ve özellikle prematürelere ile Mikrobiyom arasındaki ilişkinin varlık ve varoluş açısından Felsefik bir irdelenmesi yapılmaktadır.

Dayanaklar: Wikipedia temelinde sorgulama yapılmıştır.

Giriş:

İnsan ve Mikrobiyom bu evrende var olanlardır: Bu açıdan varlık kavramı üzerinde bir inceleme yapılmaktadır.

Varlık konusunda var mı, yok mu kavramlarını inceleleyenler: a-Varlığın yokluk olduğunu belirtenler; [Nihilizm](#), [Taoizm](#), b-Varlığın olduğunu belirtenler; 1-[Realizm Varlık Oluşturur](#), 2-Varlık artık Düşüncede/İdeada, fikirde vardır, 3-Varlık Maddededir, 4-Hem maddede, hem fikirdedir.

Konu varoluş ve var olabilmek açısından bakıldığında; 1- [Var-olabilmek VAROLUŞ](#), 2-Varlığı algılamak, 3-[Gerçeklik](#) boyutu, varlığın, algıların, 4-Varlığın sağlanması, oluşturulması, 5-Bilgi ve bilim desteği, literatür, 6-Aldatıcı ve yanıltıcı bilgiler, 7-Bilgi, öngörüler, gelecekte olasılık durumları, var olmasa da olabilecek algısı, 8-İnanç, soyut kavramlar, 9-Laboratuvar veya verilerin analizi, 10-Elde edilen mesajlar, yorumlar, 11-Eğitim ile öğrenme ve varlığın sağlanması veya idamesi, 12-Kanıt; varlığın ispatı, değer, işlev yaratmak.

Yaklaşım:

Varlık ile ilgili Düşünceler: 1-İnsanlar yaratan değil, tüm varlıklar gibi yaratılındır, 2-Varlıklar bir süreç içinde var olurlar, 3-Hepimiz bu evreni paylaşıyoruz, yok aslında birbirimizden farkımız, 4-Var olmanın anlamı, varlığında farkındalık yaratmaktır, 5-Varlık kendi özünde gelişmelidir, 6-Canlılar nesiller ile varlığı sürdürürler, 7-Var olmanın sorunlarının çözümü, sevgi ve etik temelinde akli kullanmaktır, 8-Birey Hakları, canlı cansız dahil toplumun hakları üstündedir, birey hakkını yok saymak, bir zarar unsuru, zorbalıktır, 9-Yaşam biyolojik denge ötesi, sosyal dengeyi de gerekli kılar, 10-Süreç doğru yol ve usulde olmalıdır, devamlı izlem gerekir, 11-Yaşamın anlamı değer üzerinedir, değer katmak hedeftir, 12-Başarı iyilikte devamlılık anlamındadır.

Sonuç:

İnsanlar ile mikropların varlıkları konusunda felsefe/düşünme boyutu ile bir inceleme yapılmıştır.

Yorum:

İnsan olmanın doğal niteliği varlığını, doğa kanunları, tüm soyut, somut, düşünsel boyutlar dahil sorgulamasıdır. Bu Bölümde bu yaklaşım yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Varlık ve varoluş, ontolojik düşünce/felsefe bakış açısı

Outline

All existences are universal aspect: humans, microbes; thus, living and non-living ones

Aim: The relation between the newborn and preterm infants, by the aspect of microbiome is discussed under some philosophical concepts on Being, and to be.

Groundings: From Wikipedia search, concerning the being and existences

Introduction:

The concepts of to be and existence between the human/newborn, Preterm and

Microbiome: The evaluation aspects are: a-whether there is no existence, [Nihilism](#), [Taoism](#), b-The is existence; Realism, c-Existence at the soul, d-Materialistic fact, e-Even materialistic and soul/idea concept.

To be is under the evaluation of: 1-To be, 2-Noticable aspect, 3-Reality, action and tutorial, 4-The serve, protect and Establishing to be, 5-Science for confirmation of to be, 6-Faulty confirmation, wrong evaluations, 7-The future estimations, 8-the soul, the believes, 9-The Evidence based aspects, 10-The evaluation of the results, 11-Education and understanding of being, 12-The proof of being, creating values.

Notion:

Being is discussed: 1-People is not the creator, all are created, 2-They are not eternally, only for a period of time of being, 3-All are in same as atoms, sharing the World, 4-There must be a Meaning of to be, 5-Speciality and obscure unique at them, 6-Living organisms must carry genetic codes/aspects, 7-The problems of being must solve, under ethical, grounding the humanity, in love, 8-Personal Right, for living and non-living ones be over all, not any oppression and cruelty , 9-Apart of physical and biological balance, social equity be performed, 10-The process must be on peace and goodness and benefit, 11-The meaning of to be is value concept, 12-Success means on benefit to humanity with continuous act.

Results:

The microbiomes and humans being, as natural laws and other concepts, all concerns are considered under the philosophical concepts.

Conclusion/Evaluation:

Thinking confirms the Human being; thus, this Section is performed about being.

Key Words: The being, the existence and ontological aspect of being

Bu evrende Varlıklarla ilişki

Ontoloji (Varlık Felsefesi)

Wikipedia

Varlık nedir sorgusu Felsefenin temel konusu içinde olmaktadır. Varlık kelime olarak boş kavram olarak alınarak, bunun zaman içinde etkisi ve boyutunun algılanması ile tanımlanabilecektir.

Bir birey ressam olabilir ama eser üretmediği ve bu eserin özgün ve özerk olmadığı için varlığından söz etmek ne kadar doğru olacaktır? Birey olarak vardır ama ressam olarak varlığı yoktur, daha doğrusu oluşmamıştır.

Var olmanın nesne olarak tanımı dışında, onun bir zaman süreci içinde algıdan söz etmek daha doğru ve felsefeye uygun yaklaşım olmaktadır. Bu açıdan varlık zamandır deyişi öne çıkabilmektedir. Yerçekimi yasası nesne değil, olgusaldır.

Bilim varlığın bir tarafından tutarak incelerken, felsefe tümünü, düşünsel boyutta irdelemektedir.

Felsefe olarak, tutarlı ve çelişkili boyutları ile irdeleme yapmaktadır.

Gerçek varlık: Varoluş/Existence, düşünsel öz/ruh/soul olarak tanımlanmaktadır.

Varlık olmadığı konusundaki görüşler

- **Nihilizm** (Nihilizm; her türlü bilgi imkanını reddeder ve hiçbir doğru, genel-geçer bilginin olamayacağını savunur. Varlığı her şekliyle şüphe ile karşılar ve hatta yok sayar. Toplumsal bilimleri ve klasik felsefe sistemlerini bütünüyle reddeder. Yalın olgu ve maddeci bir tutumla yerleşik toplumsal düzene baş kaldırmayı temsil eder, devlet, din ya da aile otoritesine karşı çıkar. Yalnızca bilimsel doğruları temel aldığı düşünülse de bilimin toplumsal sorunlarının üstesinden gelemeyeceğini kabul eder.)
- **Taoizm** (**Şamani Kökler (M.Ö.3000-M.Ö.800), Klasik Dönem (M.Ö.700-M.Ö.220)**). İyi ve kötü, alçak ve yüksek, aydınlık ve karanlık gibi tanımlamalar vardır. Bu anlamlardan kopmamız arzu ve amaçlarımızdan ayrılmamız sonucu eylemsizliğe varırız. Eylemsizlik bir kere kavrandığında uyumlu yaşama geçiş kapısı açılır. Geçmişin pişmanlıkları ve gelecek kaygısı ve planları gibi gerçek yaşamdan koparan etkiler aynı zamanda insan yaşamında bir tür dengesizlik hali yaratır. Uyumlu yaşam ve doğal akış insanın içinde bulunduğu an ile bütünleşerek yaşamasını sağlar. Bu uyuma yolu izlemek denir. Yol anlamına gelen Tao kelimesiyle kastedilen budur.)

Varlığın olduğunu belirtenler

- **Realizm: (Felsefi gerçekçilik, ruhçu ve maddeci gerçekçilikten farklı olarak, çağdaş felsefi gerçekçilik; bizim gerçekçiliğimizin bazı yönlerini, kavramsal şemaları, dilbilimsel uygulamaları, inançların ontolojik olarak bağımsız olduğu inancıdır.)**
- **Varlık Oluşturur (Herakles)**. (Herakleitos, nesnelerin kendisinden gelip, kendisine gittikleri ilk maddenin ateş olduğunu söylemiştir. Ona göre dünyamız sonsuz canlı ateşten değişimle meydana gelmiştir ve bir vakit gelecek sonunda tüm-ateşe girecektir, böylece akış yeniden başlayacaktır) ve **Whitehead**'dir (Panteizm, genellikle **monizm** ile ilişkili bir kavramdır. Panteizmde her şey **Tanrı**'nin bir parçası olarak kabul edilir, **Tanrı** her şeydir ve her şey **Tanrı**'dir. Tanrı **doğada, nesnelere, insan** dünyasında vardır. Objeleştirilen Tanrı?)
- **Varlık Düşüncede, İdeada, fikirde vardır**. Başlıca **temsilcileri: Sokrates** (Sokrates, kâhinin söylediği sözlerin gerçek anlamını bulmak için uyguladığı sorgulama sonunda Pythies'in ne demek istediğini anlamıştır. Onların arasında en bilge olduğu doğru bir yargıdır. Çünkü kendisi hiçbir şey bilmediğinin farkındadır. Sokrates böylece- bilmediğini bildiğini sanan- insanlarla, gerçek bilginin tek sahibi olan tanrılar arasında aracı durumundadır.), **Platon (iki evren, düalizm: Platon'un felsefesini, beş önemli teori içerisinde toplamak mümkündür. Bunlar, "bilgi", "idealar", "ruhun ölümsüzlüğü", "evrendoğum" (Cosmogonie, Cosmogony- Evren'in oluşumunu inceleyen bilim dalı) ve "devlet" ile ilgili kuramlarıdır.), Aristoteles** (Aristoteles'in kuramsal bilimler olarak adlandırdığı fizik, matematik ve teoloji, sırasıyla içerik ve konu bakımından birbirlerinden farklılaşır ve bunlardan her biri taşıdığı amaca göre değerlendirilir. Fizik kendilerinde bir hareket bulunan varlıkları incelerken, matematik niceliklerle ilgilidir. Oysa ilk ilkelerin bilimi ne hareketi ne de niceliği konu edinen bir bilimdir. Onun konusu varlığı varlık olmak bakımından incelemektir ve bizzat bilmek için bilmeyi araştırmaktır. Kitabın bahsettiği ilk felsefenin aslında fiziksel olmayı yani fiziği aşan bir anlamda ilkelerin araştırma alanını, yani ilkeler bilimini ortaya koymaya çalıştığını görmekteyiz.)
- **Varlık Maddededir (Demokritos)**. (**Demokritos**: Varoluş ile ilgili çok kesin bir görüş ortaya koymuştur. Evren'deki oluşuma, kesin bir zorunluluk egemendir. Bütün olup bitenleri bir rastlantı ile izaha çalışmak saçmalaktır. "Yaratılmamış, yok olmayan, değişmeyen varlık, özdeksel atomdur. Öz, maddeyi temsil eder ve onunla her nesne yapılabilir." şeklinde özetlenebilecek bir görüşle, materyalist doğa biliminin ilk temellerini atmıştır.) **Hobbes** (Francis Bacon'ın **ampirizm** inden etkilenen Hobbes'a göre dünya **mekanik hareket** yasaları

tarafından yönetilen cisimlerin bütünüdür. İnsan ve hayvan bu bütünün bir parçasıdır. Onların fiziksel ve ruhsal yaşamları da tümüyle mekanik hareket yasalarına bağlıdır. Bu bakımdan [tanrı](#), [melek](#), [ruh](#) diye bir şey yoktur. Bunlar [imgelemin](#) ürünüdür. [Karl Marx](#) (Marx'ın diğer düşünürlerle polemigi çoğunlukla [elestiri](#) üzerinden olmuştur ve bundan dolayı "toplum bilimlerinde [elestirel metodun](#) ilk büyük düşünürü" olarak adlandırılmıştır. Spekülatif felsefeyi, [metafiziği](#) ideoloji ile eşitleyerek eleştirmiştir. Bu yaklaşımı uyarlayarak Marx anahtar bulguları ideolojik önyargılardan ayırmaya çalışmıştır.)

- [Hem Madde hem Fikir/ideadır \(Descartes\)](#). (Descartes genellikle doğa bilimlerini geliştirmek için aklın kullanılması gerektiğini vurgulayan ilk düşünce insanı olarak tanınır. Onun için felsefe bilgiyi somutlaştıran bir düşünce sistemiydi ve bunu şu şekilde ifade etti: "Tüm felsefe bir ağaç gibi olduğundan; metafizik kök, fizik gövde ve diğer bilimler bu gövdeden dallanan dallardır, bu dallar üç ana başlığa indirgenebilir: Tıp, mekanik ve etik. Ahlakın bilimiyle, bilgeliğin son derecesi olan, diğer bilimlerin en yüksek ve en mükemmel bütün bilgisini anladım.")

Varoluş

Wikipedia

Daha dar ve doğa bilimsel anlamda ise varoluş, belirli bir bağlamda uzay-zaman boyutunda yer almak ya da *şimdi ve burada* var olmak anlamında belirtilir

[Kierkegaard](#) (Tanrı ve sonsuzluk önünde yapaıyalız olmak anlamında *insanın varoluşundan* söz eder.), [Karl Jaspers](#) (Varoluşla, insanın yaşadığı ve dolayısıyla nesnelleştirilemeyen acı çekme, suçluluk ve ölüm gibi durumlarla sınırlanan ve açığa vurulan insanlık halini anlayan Jaspers'e göre, bu nihai durumlar bilimsel düşüncede gözden kaçırılır ya da bir takım [açmaz](#) ve antinomilerle ifade edilir. Oysa bu tecrübeler deneysel bene ilişkin bilgimizin eğretiliğini ve dünyasal varoluşumuzun güvenilmezliğini gösterir.), [Martin Heidegger](#) ("*insanın özü varoluşundadır*" demektedir), [Sartre](#) (kendi felsefesini özetlerken "*varoluş özden önce gelir*" diyecektir. Önceden bir nesne gibi verilmemiştir insan varoluşu, yapılmak ya da oluşturulmak üzere mutlak bir sorumlulukla sunulmuş bir kaynaktır) gibi filozoflar varoluş kavramını zenginleştirmişler ve kendi felsefelerinin ilkesi olarak değerlendirmişlerdir.

Varoluşun 3 çeşidi

- *Gerekli varoluş*: Onsuz hiçbir şey olamaz. Her şeyin başıdır. Bazı felsefelerde gerekli varoluş tanrıdır.
- *Gerekli olmayan varoluş*: Gerekli varoluşun dışında var olması şart olmayan her şey. Mesela bir taş olmasa durduğu yer boş kalır, fakat Dünya buna rağmen varlığını sürdürebilir.
- *Mümkün olmayan varoluş*: Varlığı çelişki yaratacağı için olması düşünülemeyen varoluşlardır. Gerekli varoluşu her şeye kadir olan tanrı olduğunu ileri süren bir felsefe için mümkün olmayan varoluşa "tanrının kaldıramayacak kadar ağır bir taş" örnek olarak gösterilebilir. (Bu taşın varlığı, her şeye kadir olan tanrının kadrini sınırlayacağından tanrının bu özelliği ile çelişmektedir.)

Varlık?

Wikipedia

Varlık konusu somut ve soyut şeklinde, bir başka şekilde de Bilimsel ve Felsefe olarak ayrıldığı ifade edilmektedir.

- a) Bilimsel Varlık: Bir evrende hacim ve yer tutan somut bir objedir. Varlığın özelliklerine göre fizik, kimya, biyoloji ve diğer bakış açısı ile inceleyebilmektedir. Bilimsel açıdan da deneyler yapılabilmektedir.
- b) Felsefe olarak varlık. Kişinin varlığı bilinmemektedir. Sanal olabilir. Genel kapsamda ele alır ve düşünce boyutu sıklıkla varlık kavramında kullanılır.

Yorum (VAR-OLABİLMEK)

Hekimlik mesleğinde varlık kavramı daha farklı olarak ele alınmaktadır.

- 1) VAROLUŞ: Varoluş: Bir kızamık virüsü ile bağışıklık olması için bu virüs ile bulaşma değil, aşı ile bir bakıma varoluş sağlanmaktadır.
- 2) ALGILAMA: Gözle görülmeyen, varlığına inanılan somut olanlar: Bazı durumlar yaptığı etki nedeniyle tanımlanabilir ama doğru da çıkmayabilir. Mikroplar görülmez ama hastalıklarda yaptığı etki ile, yansımaları ile tanı konulabilir. Gerçek ne kadar doğrudur, bu bağışıklık oluşmasına göre netleştirilmeye çalışılır. Sanal değil, somut verilere göre kesin olmayan ama olasılık yüksek varlık tanımlaması yapılmaktadır.
- 3) REEL-GERÇEK: Olgu, objektif varlık/Hasta: Temel alınan ve irdelenen ve bilim olarak her açıdan incelenen ve değerlendirilen somut benlik
- 4) OLMANIN SAĞLANMASI: Yokluk istenmeyip, var olmanın sağlanması: Bir bireyin barsağında mikropların temizlenmesi değil, gerekirse Mikrobiyom eklenmelidir. Yokluk yerine başkasının gelmesi veya yer değiştirilmesi beklenmelidir.
- 5) LİTERATÜR: Teorik Bilgi/Hastalık: Teorik bilgiye göre hastalıkta olması gerekenleri belirtir. Kızamıkta bir olgu tanımlar ve bu tanısal olarak olmalıdır, varlık, tanı için verilen bilgi iken, her kızamık olgusunda Koplik lekesi ve hatta döküntü bile olmayabilir. Olasılık bilgisidir ve bu nedenle kural olarak “*Hasta Var, Hastalık Yok*” denilir. Beklenen varlık denilebilir.
- 6) ALDATICI: Yanıtıcı varlıklar: Bir balgam tetkikinde Gram boyaması ile Gram negatif bakteri, diplokok görülmüş iken, kültürde Gram negatif basıl, üremesi ile tanı karmaşası olup olmadığı kliniğe bakılmalıdır. Klinik Gram pozitif Pnömonokok tanısı deniliyorsa, iki varlık olduğu, bunlardan birisi sorunu yapan etken iken, diğeri fırsatçı bulunan etkidir. Tedavi birisine yönelik değil, fırsatçıyı da kapsamalıdır.
- 7) BİLGİ: Gelecekte olası durumlar: Mevcut bir varlık yok iken, daha sonra gelip, sorun yaratabileceği için varmış gibi yaklaşım yapılabilmektedir. Kontrollere, checkup ve takipler erken tanı ve tedavi için önemlidir. Aynı şekilde bir kanserin ne gibi yayılacağı ve nasıl sonuçlanacağı, geleceği bilerek değil, varsayımlar ile belirtiliyor, bilgi veriliyor ama olasılık var, varlık yoktur.
- 8) İNANÇ: Soyut kavramlar, etik, inanç ve sosyal etmenler: İğne doğrudan yapılması değil, bireyin kabulü ve bilgilendirilmeden sonra rızası öne çıkmaktadır. Varlık tanımlansa bile, kanda mikrop üremiş ve klinik uygun olsa bile, aile bebeği çıkarmak isteyebilir. Varlığın kabul edilememesi, reddi olasıdır. Bu durumda Yaşam Hakkı öne çıkararak, gerekirse bebek aileden hukuk yolu ile alınmalıdır. Varlığı kavrama, inanç, etik ve hukuk devreye girmektedir.

Sorun kanda mikrop üremiş ama henüz hastalığı belirgin yapmadığı için varlığın inkârı vardır.

- 9) LABORATUVAR ve VERİLERİN YORUMU: Bireyin algısı, toplumun, bilimin yorumu: Varlık, bilimsel ve sosyal olarak ta bir toplumsal boyut olabilmektedir. Bir neticeyi söylediğinizde hemen hasta doğru veya yanlış, bir başka tanımlama ile normal veya anormal mi diye sorarlar. Hekim ise patoloji saptanmadı, olabilir ama şu andakinde gözlenmedi gibi bir yanıt verirler. Ultrason ile bakıldığında belirgin patoloji olursa saptanabilir ama minimal gözlenemeyebilir.
- 10) MESAJ, verilen imaj: Bir hastada Kolera üremesi ile boyut evrensel olabilmektedir. Bu açıdan bu varlık saklanabilmekte ve tanı "C" denilmektedir. 1971 yılında Ankara Kolera salgınında Acilde oluşan durumdur. Kolera var mıdır, yok mudur? C hastalığı var, bu konuda bilgi Devlet tarafından verilecektir.
- 11) EĞİTİM ile OLMANIN SAĞLANMASI: Yokluk istenmeyip, var olmanın sağlanması: Bir bireyin barsağında mikropların temizlenmesi değil, gerekirse Mikrobiyom eklenmelidir. Yokluk yerine başkasının gelmesi veya yer değiştirilmesi beklenilmelidir.
- 12) KANIT tartışılması: Yokluk: Bir insanın kan şekeri bakılır ve diyabet yok ise, diyabet yoktur denilemez, takip edelim denilir. Çünkü yokluk değil, yaş ile metabolik sendrom ile insülin duyarsızlığı gelişebilir. Yokluk tamam ama varlık açısından şüphe ve izlem devam gerekir. Kromozom tetkikinde Trizomi 21 olmaması bir anlam ifade ede ama bunun bebeklerin tam sağlıklı olduğu belirtilemez.

SONUÇ

Var olabilmek: Var mıdır, yok mudur? Gibi sözler yerine hekimler, şu anda saptayamadık ama izliyoruz gibi net konuşmadıkları ve bu açıdan bireyin tereddüt içinde oldukları ve bazılarının anlamsız ve bilimsel olmayan yaklaşımlara yöneldikleri görülmektedir. Bunlar büyü, hayal ve varsayım gibi görülmelidir. Bir açıdan fayda olsa bile, denge ve sağlık boyutu özel ve genel olarak tıbbi bilimsel açıdan irdelenmelidir.

Bilimsel düzeye çekilebilmesi, soyuttan somuta çekilebilmesi, bilim içine çekilip irdelenmesi açısından hekimlik mesleğinde yokları da var gibi dışlama kriteri olarak alınmaktadır. Var olasılığı da etkili olarak, geniş bir tıbbi felsefe ile olaya bakılmaktadır. Ölen babanızı yanında hissediyorsanız, var mıdır, yok mudur?

Varlıklar doğası ve işlevine göre ayırdığımız zaman:

- Bazı varlıklar doğadan doğrudan yaratılmışlardır. Doğal olarak olan atomlar gibi ana yapısal moleküller belirtilebilir.
- Atomların oluşumunda oluşan varlıklar, kayalar, binalar gibi
- Canlılarda olan, genetik bir şifre ile doğal maddelerden oluşanlar
- Eser üretebilen, sanat yapabilen, tercihler kullanabilen varlıklar

İnsanı insan yapan temel unsurun aklını kullanma olduğuna göre, mikrop ile insanı varlık olarak aşağıda irdelediğimizde görülerimiz aşağıda yazı formatına dökülmektedir.

Varlık Konusunda Düşünceler

1. **İNSANLAR YARATAN DEĞİL, TÜM VARLIKLAR GİBİ YARATILANDIR.**

1.1. **Bilim Temel var oluşun açıklamasıdır.**

1.1.1. ***İnsanlarda tüm canlılar gibi atomdan oluşmuştur ve gerçekte farkı yoktur.***

Tümünden doğa kanunları etkisindeyiz. Enerji boyutu ile madde etkileşmekte ve değişebilmektedir. Güzel yaratılmış olsalar bile, doğaya anlam katmaları, iyilik oluşturmaları, değer katmaları ile farkındalık boyutu tanımlanabilir.

1.1.2. ***İnsan da bakteri de atomdan, moleküllerden oluşmaktadır.*** Yapıları aynı esaslarda farklılık yapılanmadadır.

1.1.3. ***Doğa asırlar geçse bile aynı doğal kanunlar içinde işlevini sürdürür.*** Canlılar ile cansızlar farklı ve istisnai bir doğal yapı içinde olamazlar. Canlandırma yaklaşımlar mucizelerle değil, doğal Tıp Kanunlarının etkin ve verimli yerinde kullanımları ile sağlanır ve sonuçlar mucize gibi algılanabilir.

1.1.4. ***Gerçek ile görüntü farklı olabilir, bunu bilim ayırabilir, kavramak için etik felsefesi gereklidir.*** Süreç devamlıdır, ölüm bitiş değil, bilime katkıları nedeniyle devamlılığın boyutudur. Medeniyet eskilerin mirasıdır, ölüm ile bitmemiştir, bilimde, gelişmede yorgunluk demek, durmak geri kalmaktır.

1.1.5. ***Bir mikrop veya bir böcek boyutu, modern gelişen bilim ile insanları hayrette ve hayranlık uyandırabilmektedir.*** Özellikle mikroplar hem iyilik ve hem de hastalık yapabilmektedirler ki, faydalı ve zararlı olarak yorumlamada, gruplandırma tereddüt oluşturmaktadır. Bu nedenle bilim bizim görüşümüzü değiştirebilmekte ve bilime inancımız güçlenmektedir.

1.1.6. ***Varlıklar arasında bir ayrıcalık yoktur ve hepsi aynı doğa kanunlarına tabidir.*** Her doğa kanunları da benzerdir, aynı ilişki içindedirler. İnsanın kullandığı enerji ile bakterinin ki aynı yapıdadır. Bilim bunları tümünden kapsar, tüm varlıkları kuşatmıştır. Bu durumun farkındalık yerine, bireylerin kendilerine ayrıcalık getirmeleri bu oluşumu kavramadıklarının bir bulgusudur. Kendilerinin muktedir olduğunu sananlar için gerçeği göremedikleri söylenebilir.

1.1.7. ***Doğada birbiri ile çekişen doğa kanunu olamaz, her biri birbirini tamamlar, herhangi bir uyumsuzluk, adapte olmayan, aykırılık ve çelişme olmaz.*** Arada bir çatlaklık var gibi geliyorsa, bu akıl ve düşüncenin olayı kavrayamadığı, bilim dışı faktörlerin olaya karıştığının bir bulgusudur.

1.1.8. ***Bir mikrobun özellikleri bilim ile öğrenerek, bunun ne kadar faydalı veya zararlı olduğu konusunda bilmediğimiz o zaman ortaya çıkabilmektedir.*** Bu nedenle peşin hüküm yerine varlıkların oluşumu açısından bilimden devamlı destek alarak, var oluşlarının anlamı kavranmalıdır.

1.1.9. ***Hekimler, bilim dışı, büyü, fal gibi yaklaşımlar ile, insan ve insan haklarını temel almamış yaklaşımları, tümünden ret etmelidir, bunlarda bir düzelme ve düzenleme olmaz, kötü yeniden yapılanmadıkça kötülüğüne devam edecektir.*** Varlıklar zorla zarar ve ziyan içinde ise varlığına karşı, yokluk yaratır ve benimsenemez.

1.1.10. ***Bilim temel alındığında, bilim dışı olanların, verileri irdelemede yeri olamaz.*** Bu şekilde boyutlar ancak yanlış ve insanlık dışına yönlendirebilir, bilime güvenmek yeterlidir, yorum farklı olabilir.

- 1.1.11. **Bilim dışı yorumların oluşması ile geleceğin bilineceği anlamı çıkamaz.** Bilimsel yorumlar öngörülerdir ki, bu devamlı irdeleme, izlemi gerekli kılar, peşin hüküm bilimde olamaz.
- 1.1.12. **Akıl, vicdanı ile birlikte birçok olgu ve boyuttan, sanat, bilim ve iyilikler yaratabilir, ibretler alabilir.**
- 1.1.13. **Hekimlerin hastalar üzerinde birçok tıbbi yaklaşımları mucize gibi gelebilir. Bunlar mucize değil, bilimin, etik ve beceri boyutu ile o olguya özgü yorumlanması ve uygulanmasıdır.** Bunları hayal, fantezi ve mucize olarak görenler bilmelidir ki, yaşamın kendisi bir mucizedir.
- 1.1.14. **Hekimin şükran duyacağı hususlar; bilim, fen ve etik boyutlu becerileridir.** Hekim kimseye minnet etmez, ama güzellik, sanat ve iyiliklere de gönlünü verir. Maddi boyutta olan, gerçeği örtenler, insanlığı unutan kişi, hekim olamaz.
- 1.1.15. **Bilim temeldir, diğerleri ise ancak plasebo etkisi olabilir.** Kanser tedavisinde zakkum bitkisi ile başarılı sonuç aldıklarını iddia edenlerin tümü gerekli tıbbi yaklaşımları yapılan kişilerdir. Tıp biliminde bir aksi yoktur, bireylere göre zakkum iyileştirmiştir. İnsanlar tedavi boyutuna dayanabilmek için bir yalancı etkiyi alarak, tedavi olduğu algısında olurlar. Bir objektif etkisi olmamakta, algısal olarak, plasebo etkisi olmaktadır.
- 1.1.16. **Bilimde hangi yöntemle başlasanız bile birbirlerine ulaşılabilir ki temelde bilim dışı yola sapılmasın.** Tüm tıpta da temel bilimler ile klinik bilimler bir insanda, hastada bütünleştirilmelidir ki hekimlik sıfatına layık olunabilsin.
- 1.1.17. **Bilimde tüm varlıklar aynı esaslar içindedir ve devamlı değişim, gelişim içindedirler.** Aralıksız ve titiz bir şekilde olmakta ve egemenlik kesin ve değişmezdir, yaratılış bir süreç gerektirir, gebelik için bir 40 hafta gerektiği gibi. Bu açıdan insanlar, tüm varlık ve oluşumları kabul ve özelliklerine göre, bilime göre yaklaşım yapmalı ve buna göre bilimsel yaklaşım yapmalıdırlar. Aklını kullanmayanların işi olamaz, hayal ve fantezi ile yapılamaz.
- 1.1.18. **Hekimler her tıbbi yaklaşımlarında, fizyolojik, biyolojik ve farmakolojik bilim temelinde yaklaşmalıdırlar.** Bunu arzu ve istek ile kavramadıkları zaman başka hekimden yardım veya destek almaları gerekir. Zarar vermeseler bile, fayda da sağlayamazlar. Fayda ancak bilinerek, istenerek ve hedeflenen, amaçlanan olmadığı sürece faydadan bahsedilemez. Bilime inanmayan ile bir arada olunmaz, onun ile yola, tıbbi uygulamaya geçilmez, ekibe alınamaz.
- 1.1.19. **Akıllı insanlar, oluşan ve değişen boyutu bilim ile algılandıkça, diğerleri bunları büyü veya fantezi olarak yorumlamaktadırlar.** Hepimiz aynı evreni kullanmaktayız.
- 1.1.20. **İnsan olan birey, bilim temelinde, mikro organizmaları dahil, kendi yapı ve karakterlerine göre ele alarak, bunlardan fayda ve yarar ortaya çıkarabilir.** Temel düşünce boyutu her varlığın bizlerle dost olabileceği ve bunların bize katkı sağlayabileceği algısı ile yaklaşmak esas olmalıdır. Bilim bilinmeyen üzerine gitmek ile gelişir ve değişim yaşanır, biliyorum demekle değil, eğitiliyorum, bir inceleyelim yaklaşımı içinde olanlar ile ilerleme sağlanabilir.
- 1.1.21. **Bilgi temelde biter sananlar, yeni hasta gelmesi ve bunun bir öncekinden hastalığı aynı olsa bile, farklı olduğu gerçeği ile bilimin süregelen olduğunu algırlar.** Bu evren devamlı değişim içinde olduğu ve geliştiği algısı, hekimlerde belirgindir.
- 1.1.22. **Bilim üzerine ve çalışmaya dayanmayan kişi hüsrana uğrar.** Sınavı geçmek için devamlı dua yapan kişi, başarısızlığa mahkûm ise, bunun nedeni inançlarının onu yalnız bırakması değil, aklının onu tek başına bırakması, düşünce boyutunu algılayamamasıdır. Sınavdan geçmek için çalışılmalıdır. Torpil ile geçen

bir durumda, hekim hastanın karşısına geldiğinde, ben bu konuda çalışmadan, torpil ile geçtim, başka hekime mi gidin diyecektir. Ancak bilmediğini söyleyen kişi gerçek alim olduğu kavranmalıdır. İnsan olan, çalışan ve insanlık üzere olan kişi, daima güzel, leziz, temiz yaklaşımlarla karşılaşır, sorunlarda bile üstün insanlık ve etik boyutu ile diğer fertlerden ayrıcalık ile üstün bir şekilde başarılı olması beklenir.

- 1.1.23. ***Her birey bebek ile yaşama başlar ama bilim üzere, insanlık üzere ve gerçek ve kanıt üzere aklını kullananlar ise, kalbi sevgi ile dolup, tüm abaları değer üretmek olanlar, toplumda unutulma ötesi, örnek alınan olmaktadır.***
- 1.1.24. ***İnsanlar yüzlerini, bakışları, görüşleri ve vicdan ile akullarını bilime, bilim üzere akli kullanmaya ve insanlık üzere, etik ilkeler içinde olmaya yönlendirmelidir.*** Doğayı yok etmek değil, doğayı destekleyip, geliştirerek ortak yaşama ve dostluğu sağlamaya yönelmelidir. Bu bir inanış ötesinde, tutum ve davranış boyutunu da oluşturmalıdır.
- 1.1.25. ***Gelişen boyutların, bilim ve hukuk çerçevesinde olmalıdır.*** Hak edişler yerine getirilmelidir. Sosyal boyutlar da bir kültürel anlaşma, gelenek ile oluşmaktadır. Temel olan sorumluluk üzere hak edişe göre denge olmalıdır.
- 1.1.26. ***Bilim insanı çok zor ve kötü durumda bile olsa, bundan ders çıkarır ve barış ve iyilik konusunda elinden bir şey gelmese bile, fikir ve düşünceleri ile birey temelli olarak topluma katkı sağlar.*** Alimin kaynağı bilim gibi görünse de akli ve düşüncesi olduğu için, devamlı kendisine fikir ihsan edilmesini talep eder. Başka diğerleri ek olmaktadır.
- 1.1.27. ***Her varlık, her oluşum ve her durum bilim adamı için bir örnek, görüşünü değiştirebilen bir sebep ve gerekçe olmaktadır.*** Alim, doğaya boş bakmaz, bakmamalıdır.
- 1.1.28. ***Bilimi inkâr etme ile, varlığın algılanması olanaklı değildir.*** Bu açıdan yok etme değil, varlığın algılanması ile barış ve yararlı iyilik üzerine olmak, denge oluşturmak temel alınmalıdır.
- 1.1.29. ***Deneyler ile varlıkların oluşması değil, mevcut olanların karşılıklı çaprazlaşması veya genetik oynama ile oluşmaktadır.*** Yeni değil, mevcutlardan bir karma yaratılabilmektedir. Genel yapı atomdan olsa bile, değişim ve varlığın yapısı her bireyde bile farklıdır ve özgün örnektir.
- 1.1.30. ***Bilimde bir doğa kanunları vardır ve bu devamlı olarak oluşacaktır.*** Zaman bu durumu değiştiren durum değil, sadece bireyler, varlıkların değişmesi ile etkileşim farklılaşmaktadır
- 1.1.31. ***Bilimde boşluk olamaz, varlıklar arasında da boşluk olamaz.*** Bir mikrop, yok iken birden var olamaz. Bulaş olmadan yokluktan mikrop gelemez.
- 1.1.32. ***Her varlığın kaynağı olan doğa ve bunun tanımlanmasını bilim ile yapılması gerekir.*** İnsanlar bunu sorgulama ve öğrenme için çaba göstermeleri varlıkların oluşumu ve ilişkileri konusunda olayları kavraması açısından önemli olmaktadır.
- 1.1.33. ***İnsanlar arasında aklını kullanarak, olayları irdeleyenler mi, yoksa oluşan boyutlara çeşitli hayal, büyü ve fanteziler ile açıklayanlar mı, daha güçlüdürler?*** Tarihte gelecek bilinmediği gibi, büyülerin de gerçekleştiği gözlenmemiştir.
- 1.1.34. ***Varlıkları olduğu gibi kabul etmek, onları çarpıtmak anlamsızlık ötesi, bilim boyutu çarpıtılmamalı, hayal, fantezi ve büyü gibi faktörler ile karıştırılmamalıdır.***
- 1.1.35. ***Varlıkların temel yaratılışı kavramı, yıkılması üzerinden yorumlanırsa, atomlar hidrojen atomu, bir elektron, bir proton/çekirdek ve sonra atom bombasında gibi enerjiye dönüşmesi ile olmaktadır.*** Hidrojen bombasında ise molekül birleşmesi vardır. Bu moleküllerin enerji, kuark ve sonra tek atom birimi iken, sonra birleşerek tüm moleküllerin var olabileceği düşünülebilir. Kısaca bakıldığında temel atom ilk

olarak hidrojen ve sonra molekül olarak su olmaktadır. Kabaca yaratılış ve molekül boyutunda her varlığın yapısı hidrojen ve oksijen boyutu, kısaca su molekülü oluşumuna benzerdir. Tüm varlıklar aynı orijinden oluşmaktadır, yıkılması oluşabildiği gerçeği temelinde, denilebilir.

- 1.1.36. **Yaşam enerji iste, biyolojik işlevi gerekli kılar.** Bir ölü beden, temelde tüm fizik kurallarının doğalına dönmesidir, artık bir enerjiye gereksinim duymadığı ve doğadaki boyutun sonuçlanacağı bir sürece girmiştir. Yaşam sıkıntı ve zorluk, enerji kullanma ve mücadele ister. Bu insan ile mikroplar içinde aynıdır.
- 1.1.37. **Tüm doğa kanunları belirli bir bilimsel boyut içindedir. Sağlık ve hastalıklarda da aynı boyuttadır.** Bu açıdan oluşan boyutu bilimsel irdelemek ile görüş, bakış ve anlama olanağı sağlanmaktadır. Bilimin gelişimi de oluşan boyutları en azından gözleme ile oluşmaktadır.
- 1.1.38. **Tüm varlıkların atomdan oluştuğu ve temel yapılarının aynı olduğu algılanmalıdır.** Aynı özden yaratılmışız. Tek yerine çoklu ve farklı yapı olduğu için, bu evren ve farklılıklar gözlenmektedir. Farklılıklar hakimiyet için değil, ortak yaşam ve paylaşım için olduğu kavranmalıdır.
- 1.1.39. **Doğa kanunlarına uymasan, oluşan ve gelişen durumları dikkate almayan ve hayali sınırlara göre davrananların bir boyut sonra yokluğu kaçınılmazdır.**
- 1.1.40. **Başka bir doğa yoktur ve olsa idi, doğal kanunlar birbirine girer ve evren karmaşa içinde olurdu.** Bu açıdan, fizik, kimya ve biyolojinin tümü aynı temel bilimsel esaslar içindedir. Farklılıklar aransa bile bulunamaz, hepsi birbirini açıklar, tanımlar.
- 1.1.41. **Her varlık toplumda sıradan gibi görünse de varlık olarak tek ve bağımsız örneği olamayacaktır.** Benzeri olması demek aynı kişinin iki tane olması değildir. Varlık tektir ve ölene kadar da tek olacaktır, bir daha varlık olarak oluşmayacaktır.
- 1.1.42. **Varlıkların temel dokusunda olan su bile, ortak özelliştir.** Bu su sayesinde hücre içinde moleküllerin hareketi ve yaşam oluşabilmektedir. Bu açıdan aynı yapıyı tüm varlıklarda olduğu gözlenmektedir, başka bir kanıtı da yoktur.
- 1.1.43. **Varlıkların yaşam ortamları da yine doğa gereğidir.** İnsanlar yine bu çevreye uyum sağlayarak, kürkleri olmasa da giyinerek ve buna göre örtü ile yaşamlarını sürdürebilmektedirler.
- 1.1.44. **Varlıkların yaratılması doğaya bağlanmalıdır.** İnsanların oluşması açısından anne ve babaya gereksinim vardır ama onlar yaratma değil, oluşmasını olanaklı kılarlar.
- 1.1.45. **Bir eseri yaratan ile onu kopyalayan aynı olamaz, sanat eserleri temel yaparı meşhur kılar, kopyalayanı değil.** Kopya yapan kişi eseri yaratan gibi ortak koşabilir ama sadece başkalarını güldürür diyebiliriz. İnsanlar temelde seçmede olup, kontrol açısından fazla etkileri olamaz.
- 1.2. **Kontrol değil, seçim ve sorumluluklar bizlere aittir.**
  - 1.2.1. **İnsanlar kendilerini tanrı sıfatı verebilmektedirler. İnsanın yaratıcı değil, seçici olabildiğini fark etmeyebilmektedir.** Kendisini varlıklar içinde üstün gören ve gücün kendisinde olduğu bir bakıma Tanrı boyutunda olduğunu iddia eden kişiye, kendisinin de yaratılan olduğu ve bu evrende bir birey olduğunu anlatmak imkânsız gibi olabilir, olayı kavrayamaz, algılamayabilir ve akıllarını işletemez, sübjektif düşünürler. Aileler doğacak bebeklerinin ideal sağlıklı olmasını arzu ederler ama gerçek Neonatoloji Bilim Dalı sorunları dikkate almayı gerekli kılar.
  - 1.2.2. **Doğayı temel olarak kontrol değil, seçim yapabildiğimizin farkına varmak gerekir.** Tüm evrendekiler aynı dünyayı paylaşmaktadırlar ve her biri aynı doğal yasalar içinde, aynı yapı temelinde, insanlar ve bakteriler, atomlar ile oluşmaktadır.

- 1.2.3. **Bir sorunun cevabını, soruyu soran kişi bilir, çünkü cevap elinde, sorunun yanındadır.** Kendi bakışımız değil, daha geniş, olaylara varlık temelinde bakarsak, bir bakıma oluşumu kavramaya çalışırsak, bazı konuları anlamak daha kolaylaşabilir.
- 1.2.4. **Biyoloji ile fizik, kimya ve diğer temel bilimleri birbiri ile çatışturmaya çalışan, yanılma durumundadır.** Tümü bir denge içinde birbirini tamamlar. Farklı bulunma durumu, bireysel farklılıklardan olmaktadır. Nadir görüleni ret etme yerine, onun da kabulü gerekir.
- 1.2.5. **Bir insan kendine bile tam kontrol altına alamaz, isteklerin ötesinde, gelişen ve değişen durumlar vardır.** Buna göre eğitim ve değişimi gelişim boyutunda oluşturmalıyız. Sorunlar başımıza geldiğinde, ki kimse bunlardan uzak değildir, etkisi ve tepkileşme farkı oluşur ki bu akıl ve vicdanı bilimsel kullanma ile farklılık yaratabilmektedir. Hayal ve masallar ile açıklama ve teselli olmaz, bunlara göre eylem de yapılamaz.
- 1.2.6. **Varlıklar ancak hayallerde saniyeler içinde var olabilir. Ancak burada da bireyin eylem, etme durumuna göre değişim ve gelişim yaşanır.** Çocukların hayalleri ile erişkinlerin bu açıdan farklı oluşur. Temel olarak, insanlık ve arkadaşlık bağı için birlik ve beraberlik hayalleri kuran ile benlik için zarar ve güç talep edenin yapısı ve boyutu farklıdır. Bu kişilerin dostları olmadığı gibi destek ve yardım edenleri de olmaz, ancak para ile satın alınanlar dışında oluşmaz ki hayalleri bile ibretlik olmaktadır.
- 1.3. **Var oluş, bir süreci gerekli kılar**
- 1.3.1. **Yıkılan bir binayı yeniden yapmak bile bir zaman ve imkân gerektirirken, canlılarda varlıkların büyümesi ve gelişmesi açısından imkân yaratılması yeterlidir, çünkü kendi genetik şifreleri yeniden yapılanmaya uygundur.** Varlık kavramı bu açıdan farklı boyutlardadır.
- 1.3.2. **Hücre içinde atomlar ve moleküllerin işleyişi konusunda dünya, güneş, ay ve yıldızları incelemek ile fikir sahibi olunabilir.** Hareketleri, dönüşleri ve konumlarındaki yapılar fikir ve örnek olabilmelidir.
- 1.3.3. **Varlıkların nasıl oluştuğunu algılamak, hastalıkların özellikle mikrobik hastalıkların gelişimi açısından bizlere bir fikir vermektedir.** Bu açıdan sorgulama bilimsel açıdan gereklidir, tedavi ancak neden ve nasıl gibi soruların cevabı ile daha etkin oluşabilmektedir.
- 1.3.4. **Süreç-0-Her olgun varlık, birden olgunlaşmadığı, bir olgunlaşma ve büyüme ile gelişme ile oluştuğu farkına varılmalıdır.** Her varlığın özel, özgün ve özerk olduğu, birbirine benzer olsa bile, ferden ayrı olduğu algılanmalıdır. Bu bilimsel boyut doğanın gereksinimidir.
- 1.3.5. **Süreç-1-Gelişim-Varlık birden olmaz, gebelik gibi bir sürece gereksinim vardır ve bu acizlik değildir, yaratılıştır.** Anomali, bir değişimin olduğunun boyutudur. Benlik farklı yapıda olduğu için, insanlar dıştan ve eylemden tanıyabilirler. Eğitim ve gelişim dahil, her boyutun bir süreci olduğunun farkında olmak gerekir. Varlıkların var oluşu için bu süreç beklenilmeli, sağlıklı olması için çaba gösterilmelidir.
- 1.3.6. **Süreç-2-Her olgu ve durumu hazırlayıcı nedenler, hazırlama süreci ve gelişimi, olgunlaşması ile sonlanma boyutu vardır Bilim bize öngörüğü daha net oluşmasını sağlar, ancak düşünen ve anlı kullanan kişi, her olayda farklılık olacağı ve değişimin yaşanacağını bilir.** Tümü doğa kanunlarına uygun gelişeceği, hayal ve fantezinin yeri olmadığı, büyü gibi algılar ile iş yapılmamasının gerektiği belirgindir.
- 1.3.7. **Hesap edemediğiniz ve gelişebilecek durumların tümü kontrol edilemez, önceden olasılığı tahmin edilmeyebilir.** Hekimlik, bilgisizce değil, izlemde sorunların

- oluşmasına göre, bunlara özgün ve özel yaklaşım ve uğraşımı gerekli kılar. Hekim kalıp insanı olamaz.
- 1.3.8. *Yaşam aynı zamanda bir gözlemdir ki evrenin boyutu ve oluşması konusunda bize veri ve mesajlar vermektedir.* Aklını kullananlar için gözlem olabilirken, diğerleri için kalıp gibi anlamsızlık olabilir.
- 1.3.9. *Yeri ve göğü kim yarattığından daha çok, sen bunu anlama ve kavrama boyutu ile, bilime ve fenne bakarak, bilim üzere ve insanlık boyutunda olmaya bak, bilmediklerin için aklını kullan, gönlün ile bütünleştir, kısaca insan ol.*
- 1.3.10. *Bazı algılarda, havada bulutların desteksiz durması, kuşların uçuşu gibi boyutların, bir doğa yasaları içinde olduğu ve bunu algılamak için bilim ötesinde de akli kullanmanın önemi unutulmamalıdır.* Kuşlar uçuyor çünkü kuşlar uçar kalıbı yerine, neden, niçin, nasıl ve ne gibi sorguların sorulması hem felsefe hem de bilimin gelişmesi için katkıda bulunmaktadır. Akli olanların varlığı kabul etmesi ötesinde, algılamak için aklını kullanması önemsenmelidir.
- 1.3.11. *Gebeliklerin 40 haftadan önce sonlanması ile doğal gelişim öne çekilemez, bu durumlar prematüre doğumlardır.* Aynı şekilde farklı, anormal oluşumlar ile doğal beklenen boyut karıştırılmamalıdır. Bilim dışı veri ile bilim karıştırılmaz, büyü ile kanıt karıştırmak tümenden doğaya, bilimi yok saymaktır.
- 1.4. **Eğitim var oluşun kavranma boyutudur.**
- 1.4.1. *Doğa yaratıcıdır, insanlar ise eğitim ile buna katkı sağlarlar.* İnsanın insan olduğu, sanat ve güzellikle iyiliğe yaptığı katkılara göre varlıkları belirginleşir. Hekimlik sağlıkta bir tür sanat uygulamasıdır, bunun tersi uygulama hekimlik yaklaşımı olarak yorumlanmaz.
- 1.4.2. *Yaratılanlar, kendi aralarından danışman, eğitici veya başka şekilde destek alabilirler ama yaratıcı olarak irdelemeleri onları insanlıktan çıkarabilir.* Annelerde yaratan değil, yaratılanı, koruyup, gözeten ve geliştirendir. İnsanlar kulluk veya kölelik değil, hür ve bağımsız değer üretenlerden olabilir.
- 1.4.3. *Doğadaki olayları, fizik, biyoloji ve matematiksel olarak farklı açıklamalar ile, birbirine aykırı sonuçlar doğuramaz, sizin bilim insanı olmadığınızı, alim sıfatınızın olmadığını gösterir.* Birini inkarın, tümünü inkarına gittiği ve yanlış sonuç dediğinizde, sizin yanlış olduğunuzun anlamına geldiğinin farkına varmalısınız.
- 1.4.4. *Oluşan, gelişecek ve enerji boyutu bizim kontrolümüzde ve bilebileceğimiz hususlar olmadığı için, hekimler sadece yapacakları işlerle uğraşmalıdırlar, bilim temelli olarak, etik yaklaşımlar yapmalıdırlar.* Ben değil, hasta ve olay, durum ile ilgili yaklaşım yapmalıdırlar ve her bulgunun bir yeni boyut olduğu ve buna göre bir buluş yapmalarının önemini kavramalıdırlar.
- 1.4.5. *Tüm varlıkların atomdan oluştuğu ve bu sürecin farklılıklar içinde aynı doğal kanunları içinde olması, kabulü zor olsa bile bir gerçektir.* İspatı değil, aksi hiçbir zaman gösterilememiştir ve aksi yapılamamıştır.
- 1.4.6. *Varlıkların nasıl oluştuğunu algılamak, hastalıkların özellikle mikrobik hastalıkların gelişimi açısından bizlere bir fikir vermektedir.* Bu açıdan sorgulama bilimsel açıdan gereklidir, tedavi ancak neden ve nasıl gibi soruların cevabı ile daha etkin oluşabilmektedir.
- 1.4.7. *Varlıklar, var olmaları ile en belirgin kanıt oluşturmaktadırlar.* Onları saymamak, yok etmeye çalışmak yerine, onların doğasına göre algılamak ve yaratılışları boyutu ile bir ilişki ve iletişimleri bir denge, insanlık boyutunda olmalıdır. Yaşam da bir süreç ile başlayıp, sonlanacaktır, bu kabulü zorunlu bir bilimsel gerçektir.
- 1.5. **Var oluş, varlıktan olur, yokluktan oluşmaz, ekin eken, ekin biçer, güç/enerji olmadan da olunmaz**

- 1.5.1. *Buğday eken, buğday biçer, sosyal boyutta benzerdir ki iyilik, iyilikle, kötülük ise iyilikle temizlenebilir, varlık yoktan var olmaz, bilgisiz ve akli kullanmadan hedefe ulaşmak olanaksız gibidir.* Varlığı kabul ile, onlarla birlikte olmak ile yaşam olasıdır.
  - 1.5.2. *Varlık, sadece canlı ve cansız olarak değil, enerji ve zaman da bir var oluşun bulgusudur.* İnsanlar devamlı bir değişim içinde olduklarını algılamalıdır. Ben, benim yaklaşımı ile kendilerini yüceltmeleri ile gerçek durumlarından farklı konuma, yüceltme ve aşağılama ile boyutu kaçırmaktadırlar.
  - 1.5.3. *İnsanlar buluş yaptıkları zaman, kendileri yaratmıyor, sadece yaratılanı algılamaktadırlar.* Mikrobiyotaya algılanması ile öne çıkmaktadır. Bunun farkındalığı bize sağlıkta önemli katkıları olmaktadır.
  - 1.5.4. *En iri ve en büyük memeli bile tek bir hücreden gelişmektedir.* Evreler geçirerek olgunlaşır ve gelişirler veya bunu oluşturamazlar. Mikroplar ile insanlar arasındaki ilişkilerde de gelişme ve ilerleme boyutu önemlidir ki, zarar unsuru ise bunlardan kaçınılmalıdır. Tek hücre diye değil, etkinliği üzerinde durulmalıdır.
  - 1.5.5. *Doğanın gücü tartışılmaz, varlık veya yokluk değil, boyut değişir, bu evrende hiçbir atom fazladan olmaz veya yok olmaz, sadece yer değiştirir.*
  - 1.5.6. *İnsanlar özgün ve özerk yaratılmış iseler de tüm varlıkların, mikroplar dahil, aynı şekilde oluştuğu, canlıların ise DNA veya RNA gibi şifreler ile oluşumlardan beri taşıdıkları algılanmalıdır.* Benlik ve varlığın dengesi bozularak yüceltilmesi ve aşağılanmasının da anlamı bulunmamaktadır. Bu evrende hepimiz saygı içinde, bir olarak, paylaşım yapmalıyız. Haklara saygısızlık yapmamalıyız.
  - 1.5.7. *Var olan yaratılmış olanlar elinizde iken, hayal ile oluşturanlar fantezi ile kullanılması beklenilmez.* Bir mikrop olsa, gerektiğinde asit ve gerektiğinde bazik ortam oluştursun denilmesi ile biyolojik, doğanın yapısına ters olması istenir ama bilimsel olarak beklenmemelidir.
  - 1.5.8. *Doğa bazen hiç olmayacak şekilde hastalığı sonlandırabilir.* Her olgu bir mucizevi boyut olarak, teorik belirtilenden farklı olduğu irdelenebilir.
  - 1.5.9. *Doğanın yarattıkları dışında bir varlık saptanmamıştır.* Uzaydan gelen meteorlarda bile aynı prensipler geçerlidir. Masal kahramanlarında belirtilenler bile farklı canlıların özelliklerinin bütünleşmesi ile oluşturulmuştur, yeni ve farklı yaratıklar değildirler. Kısaca genel perspektifler, mevcut varlıklar üzerine olmaktadır. Mikropları dışlama yerine onların konumunu da yine varlık olarak ele aldığımızda daha net ve açık, varlık oluşumlarını algılayabiliriz.
  - 1.5.10. *İnsanlar benlik nedeni ile gerçek oluşanları kabul etmeyebilir.* Kızamık olan kişi, kızamık mikrobunu/virüsü almadan kızamık olamaz. Bulaşmanın kaynağını bilmeyebilir ama almadan da kızamık olunamaz. Kimse birey olarak mikrobu alarak subjektif durumlar nedeniyle, büyü ve sihir yaparak, hastalıktan kurtulamaz.
  - 1.5.11. *Soyut kavramlar, somut veriler ile açıklanışla, varlık olarak bunlar sadece simgedir.* Aslan delikanlı denilmesi ile birey aslan olmaz, sadece sıfatı tanımlar. Melek veya şeytan gibi yaklaşımlar obje değil, simgelerdir. Şeker melek iken, fazlası zehir ve şeytandır. Bunu obje olarak yorumlanması olanaksızdır.
2. **VARLIKLAR BİR SÜREÇ İÇİNDE VAR OLURLAR.**
    - 2.1. *İnsan oluşan durumlara göre yanlış yola sapması olasıdır. Komplikasyon tüm tedbirler ve dikkat ile özene karşın oluşabilecektir.* Bu açıdan birey oluşan istenmeyen durumdan geri dönmesi, zararın tazmin edebilmesi gerekir. Bunun için ilk planda yapılan hata, yanlışlık veya giden boyut, yoldaki sapmaların saptanması gerekir ki kısaca af dilemek ile olasıdır. Ben yaptım yaklaşımı ile durum fark edilemez. İyilik için devamlı irdeleme ve düzeltme ve düzenlemenin önemi kavranmalıdır.

- 2.2. ***Bir varlık ölünce, varlığı, kısaca atomları başkalarına geçmekte ve kendisi ölse bile atomlar başka boyutlarda varlığını sürdürmektedirler.*** İnsanlarda, bir hücreden bir boyuta, organlar sistemine dönüşmektedirler. Büyüme ve gelişmede gebelik boyutunda oluşmakta ve sonra doğum ile sürmektedir. Her varlığın da benzer bir var oluş öyküsü vardır ki, ağaçlarda meyve vermek yıllarca süren bir gelişimden sonra olmaktadır. Mikroplarda bu ortalama 20 dakikada bir bölünme olmaktadır. Tüm varlıklar bu kendilerine göre olan boyutu yapamazlar ise, yok olma, nesillerin tükenmesi olasıdır. Dinozorlar gibi iri ve güçlü olmak değil, varlık, uyum sağlamak, değişim ve gelişim ile olabilmektedir
- 2.3. ***Yaşam bir süreçtir. Sürecin olumlu geçeceği sanılarak yaklaşım yapılır ama tüm olguların terslik çıkaracağı varsayımı ile sağlık mesleği, dikkat ve özen üzerine yapılandırır.*** Benlik temelinde subjektif algı ile değil, oluşan gerçeği kabul ederek yaşam sürdürülebilir. Hekimlikte, özellikle Neonatoloji temelinde sağlıkta bir garanti oluşamaz, sorunların tamamen kontrolü ve önlenmesi söz konusu olamaz.
- 2.4. ***Varlık bir süre içinde olup, sonra bitecektir.*** Evrende bırakılabilecek olan güzellik olmalı, kötülük olamaz. Kötülük elbet kendini yokluğa götürür. Güzel ise örnek alınarak devamı arzu edilir. Sevgi ise çoğalıp, artıp ve geleceği oluşturmak için gereken motivasyondur. Varlık demek, bireyin bilerek ve aklını kullanarak, barışa yönelik, güzel eylemleri sergilemek ve toplumda örnek olabilmektir. İnkâr eden ve gerçek dışı olanlar ise acıklı bir azap içinde olup, mutluluğu yakalayamazlar. Gebelik temel sağlıklı olmanın anlamıdır.
- 2.5. ***Zaman kaçınılmaz olarak ileriye doğru akar ve geri işlemez.*** Hekimlik mesleğinde akla gelen ve bilimin yol gösterisine göre, etik boyutlarla olan uygulanmalıdır. Keşke demenin yeri olamaz. Canlandırılmada aklını kullanan ve becerisi ile bütünleştiren etkin ve bebekleri diri tutabilecektir. Zaman akmaktadır ve yaşam elden kaçmamalıdır.
- 2.6. ***Varlık olması ile farklılaşma olabilir, ölümlerde farklılaşma oluşamaz.*** İnsanlar ile canlılar arasındaki fark, yaşamda yaptıkları etkilerdir. Dirilerle ölümler de eşit olmaz. Diri olmak, verileri algılayabilmek ve farkındalık yaratabilmektir. Bilgiyi bireye özgün yapabilmek bilim insanının yaklaşımıdır ki prematürelde bu yaşamsal önemlidir.
- 2.7. ***Varlıkların eşleri kendileri kadar güzel olmaları seçilme durumu olacağı ve bu nedenle gelecek nesillerin daha iyi ve güzel olmasını kendi seçimleri ile oluşması için olasıdır.*** Bu açıdan kötü, zarar ve benlik içinde olanların seçilmemesi nedeni ile gelecek nesillerinin olmaması ve güdük olmaları da bu nedenle oluşabilecektir.
- 2.8. ***Varlıklar bu evrende oluşumlarından sonra bu evrene yayılmışlar veya bir süre sonra yok olmuşlardır.*** Canlılar bir süreç sonra ölecekler ve yeni nesil oluşturarak varlık devamlılığını sağlayacaklardır. Ancak, bu oluşmadığı durumda, varlıklar yok olmaktadır.
- 2.9. ***İnsanlar acele içinde, hırslı ve tahammülsüz olabilirler ama varlık için bir sürece gereksinim vardır.*** Doğum 40 haftalık bir bebeğin gelişmesine gereksinim duyar. Bir çocuk dün, bugün ve yarını kelime olarak kullanabilir ama algılaması için 6 yaşından büyük olmalıdır. Söz etmek algılamak anlamını taşımamaktadır.
- 2.10. ***Her birey varlık olarak bu zaman diliminde olmaktadır ve özgün ve özerk olarak tüm evrenden ayrılmaktadır.*** Eğitim ile düzgün, belirli toplumda varlık, ölçü ve ahengi olarak tanımlandı. Ancak birey insanlık olarak buna uygun mu, yoksa tam tersi tutum ve davranış içinde midir? Kendi temel benliği yerine, sosyal menfaat yapısı içinde midir?
- 2.11. ***Bir fikir aradan binlerce yıl geçtikten sonra tekrar dirilebilmektedir.*** Bu açıdan varlıklar arada yok oldu gibi görülse bile yeniden var olmasa bile varlıkları devam edebilmektedir. Kötülükler de ibret ile anılarak varlığını sürdürebilirler. İyilikler ise geliştirilerek, yeniden yapılandırılarak, daha ileriye ulaştırılarak sürer durur ki medeniyetler bu şekilde oluşmuştur.

- 2.12. *Yaşam, her an, her gün uğraşı ve birbiri ile bağlantılı gibi görünmeyen bir sürecin bütünleşmesidir.* Basit olarak uyuyan insan, sanki ölü gibi iken, koşan ise tam bir enerji tüketendir. Bu dağınıklık bir amaç ve güdü ile insanı, bireyi yaratır, akıl ve vicdan yapıyı tamamlar.
- 2.13. *Canlılar bir ömür içinde yaşamını sürdürürler, cansızlarda zaman içinde yıpranıp, oluşumlarının sonucuna ulaşırlar. Doğanın yaratılma boyutunu süreç olarak geçirirler.*
- 2.14. *Ne kadar tedbir, önlem ve yaklaşım yapılırsa yapılsın, sağlıkta garanti olmadığı ve yaşamın sonlanabileceği kavranmalıdır.* Oluşan süreci ret etmek değil, bunu kavramak ve algılamak gerekir. İsyan değil, yorum ve değerlendirme önemlidir ki bu boyut gerçekçi olmalıdır.
- 2.15. *Oluşan verileri, boyutu yanlış ve doğru değil demek ile değiştirmek olası değildir.* Neden bu netice alındığı, bilimsel yolla açıklanmalıdır. Yanlış olabilir ama bunun yanlış olmasının da bir bilimsel gerekçesi vardır.
- 2.16. *İnsanlar tek hücreden var olduğu temelinde de sağlık konusunda da tüm diğer canlılar gibi aynı boyutta olduğu, doğum gibi ölüm kaçınılmaz olduğuna göre, önemli olanın yaşamın sağlıklı ve tam boyutlu olmasına çalışılmaktadır*
- 2.17. *Varlıkların tümü tüketime harcılandığında, gelecek nesillere kalacak şey kalmaz.* Biz geleceğimizi mirasını harcamaktayız. Bu açıdan bakıldığında varlık yapılanması; a) belirli kısmı bize gerekli olan oluşumları ayırmalı, b) toplumun ve varlığın devamı için gerekli olanı, geleceği düşünerek kalması gerekenler saptamalı ve ayırmalı, c) sosyal ve toplum için bir boyut ayarlanmalıdır. Burada gelecek öncelikte, sonra sosyal yapı ve kalan olursa kendinizin harcamasıdır. Siz sosyal boyuttan eşit pay alacaksınız ve ayrıca gelecek aynı zamanda sizin hakkınızı da belirleyecektir. “Ben” dersiniz geriye bir şey kalmaz. Sizin payınızda toplumun ve gelecek nesillerinizin payının da olduğu bilinci ile harcamamız.
- 2.18. *Bilim adamı, her şeyin bir süreç içinde var olduğu, bir süre sonra etkisi ve kendisinin ortadan kalkacağı algısı içindedir.* Ancak bilim boyutunda bir farklılık ve değişim olmayacaktır. Varlıklar ise var ve sonra yok olacaklardır.
- 2.19. *Varlıklar ömürleri dolunca, kısaca ölünce, bedenleri tekrar molekül ve atomlara ayrılarak diğer varlıklara katkıda bulunurlar.* Eğer insanlar bedenleri çürümeseydi, ne kadar büyük bir yığın olacağı belirgindir. Varlıkların yine mikroplarla moleküllere ayrılması bir dönüşümü sağlamaktadır.
- 2.20. *Varlıkların ölmesi ve yok olması, ancak yeni nesillerin oluşmaması ve nesillerin tükenmesi ile olacaktır.* Varlık, bedenin yok olması ile değil, nesillerin oluşmaması ile oluşur, sevgi ve saygının tükenmesi, medeniyetin ortada kalkması ile oluşur. Bu bir geleceği bilmek, büyü boyutu değil, tarihsel gerçektir.
- 2.21. *Varlıklar yeni nesil oluşması ile eskinin kopyası olmamakta, bir değişim ile gelmektedir.* Varlık, çok yaşamak ile olmamakta, değer üretmek ile olmaktadır.
- 2.22. *Her an, her gün, her yıl farklı boyut içinde olduğumuz farkında olmalıyız.* Aynada ki görüntü yıllara göre değişse bile, bebeklerin izleminde 5-10 dakika içinde belirgin değişim olmaktadır. Canlandırmada her 30 saniye içinde yapılan ve elde edilen irdelenmektedir. Yaşam bu kadar kısa süre içinde değişebilmektedir. Bu boyutu yapmama veya inanmama, inkâr etmenin sonucu, ölüm ve sekelli olmaktır.
- 2.23. *Eğer bir varlık ölüp, yok olduysa, geride bıraktıkları ile yeni bir varlık oluşması için, zarar ve yokluk ile olmayacağına göre, mutlaka bir değer yaratılması ile oluşabilecektir.* Bir felsefe, fikir ve eser, ancak güzellik ve iyilik üzere, barışa yönelik ise olur, oluşabilir.
- 2.24. *Her varlık eğer yok olmak üzere oluşa idi, diğerleri ilk planda onu yok etme yaklaşımında olurlardı, ki bu olmadığına göre varoluşta bir denge olduğu gerçeği ile fayda ve yararda bütünleşme gerektiği kavranmalıdır.*

- 2.25. *Varlık yok olunca, yaratacağı bir boyut olamaz, çünkü artık varlığı yoktur ki yok olunca tüm işlevleri de yok olur.*
- 2.26. *Tarihteki varlıklara bakıldığında, bunların şu anda yok oldukları görülmektedir ki, bu dinozorların belirgin düşmanı da olmadığı ve güçlü ve hâkim oldukları da belirgindir.* Peki neden yok olmuşlardır, ki bu varlık boyutu olarak akli olan için bir inceleme, irdeleme konusudur. Yaşadıkları ortamda %40 oksijenin %21'e düşmesi, ana unsur denir.
- 2.27. *Yaşamın süreci bilinmemektedir ki insan olarak hiç ölmeyecek gibi çalışmalı, yarın ölecekmiş gibi değer, eser üretmelidir.* Bugün için ise, bireyler sanki evren hiç değişmeyecek gibi algırlar. Aynada görüntünün değiştiği algısı bile alınmayabilir. Varlık bir anda öler, varlık alanından da çekilmektedir, ki bu algılanmalıdır.
- 2.28. *Varlıklar yaşamlarını uzatmak değil, daha sağlıklı olmaları ile, daha iyi ve uzun yaşayabilecekleri algısı içindedirler.* Zalimler ise yaşasalar bile, sosyal olarak yok ve nefret ile anıldıkları için, varlıkları olsa bile istenmeyen gruba girmektedirler.
- 2.29. *Yıkılan ve yok olan, yeniden var edilemeyeceği, ancak yeniden yapılanma ve onarım gibi yaklaşım yapılacağı algısı olmalıdır.* Bu şekilde, bir varlığın, zarar görmesi ile onun yerine başkasını ikame edilmesi bir bakıma olanaksız olduğu, olacağı algılanmalıdır.
3. **HEPİMİZ BU EVRENİ PAYLAŞIYORUZ, YOK ASLINDA BİRBİRİMİZDEN FARKIMIZ.**
- 3.1. *Eşitlik ve teorik bilgi gerekçesi ile, özellikle geleneksel yaklaşım diye, sakın bir bireyin zararına ve aleyhine bir yaklaşımda bulunmayın.* Her birey özgündür ve özeldir, başka hastanın örneği, eğitimidir ama aynısını yapılmasını gerektirmez. Verileri yanlış yorumlayanlar ile bilimsel olmayanların görüşleri dikkate alınmaz. Hekimler bu nedenle, tüm tıp uygulamalarında kontrol yapılmasını ve sorunların devamlı izlemine yapmak zorundadırlar.
- 3.2. *Var olanlar arasında imkanlar ve mal olarak az veya çok olarak ayırım olabilir, adalet toplum ile bu zenginliğin paylaşılması ile oluşur.* Bu durum sosyal paylaşım ve toplumun hakkının verilmesi ile bir denge oluşturulabilir. Hekimlikte bilgiyi yorumlayanlar farklı olduğu, eğitim ve becerilerinde bireysel özellikler olduğundan, uzmanlık görüşü bu açıdan önemli, bilirkişi her zaman bir nimet olarak irdelenmelidir. El elden üstündür görüşü net kabul edilmelidir. Konsültanlık ile sorumluluk bu açıdan farklı olup, danışman nitelikler Neonatoloji de mutlak bir zorunluluk taşımaktadır
- 3.3. *Varlıklar bu evreni ortak hak ediş temelinde paylaşım yapmaları gerekir.* Benlik kazanç olması için, hiçbir varlığa, insan veya diğer yaratılanlara da katkıları olmalı, değer üretmeli, haklar konusunda zalim olmamalıdır. Bu mikrobiyota için de geçerlidir.
- 3.4. *İnsanlar tür olarak aynıdır, birey olarak kişilik farkı vardır.* Sosyal olarak gelenekleri, kültürleri (**Kültür Parametreleri (AKÇEDİYST)**); Aile yapısı, Kaynaklar, tarihleri, Çevre, Eğitim, Devlet/Din-inanış, İnsan yapısı, Yerleşim yeri, Sanat ve Teknolojilerine göre farklı yapı ve milletler olarak gelişebilirler. İnsanlığa hizmet eden; tüm insanlığın seçkin kişisidir, sakınmayıp, zorba olanlarda; istenmeyen, nefret edilenlerdir. Tarih bunu bize göstermektedir. Varlıklara saygı ile insan, ancak insan olabilir.
- 3.5. *Her varlığın, insanlarda dişi ve erkek gibi bir benzeri bulunabilir.* Bu bir algı sorunu olup, varlıkları birbirlerini tamamlar. Bunları ayrı değil, bir bütünün parçası olarak görülmelidir. Akli olan bütünleşmeden yana olmalıdır.
- 3.6. *Varlıklar, insan ve mikroplar, aynı temel doğa kanunları içindedirler ve atomdan oluşmuşlardır.* Farklılıklar yoktur, canlılar temel karbon ve su bileşikleridir ve tüm canlılarda er veya geç olacaktır.
- 3.7. *Kendini tek ve vazgeçilemez olduğunu iddia etme.* Eğer toplumda tek isen, başka birisini eğitmemişsin demektir. Bu açıdan da tenkit edilmelisin Medyaya veya en iyisi kalem ile yazıların ile fikirlerini, düşünce boyutunu belirt ki ben görevimi yaptım diyebilesin. Daima benzeri, aynısı değil, senden etkilenen ve seni irdeleyerek devam ettirecek birileri

ile çalış, kopyan ile değil. Ömür kısadır, çalışan için ise çok kısadır. Bu açıdan devamlı çalışmanın anlamını kavramalısın.

- 3.8. **Bazı anlamsız ve çarpık gibi gelen yapılanmanın, doğanın bir gereksinimi olduğu, insanın vücudunun içinde mikrop olması gibi bir yapı, doğal yapıdır ve bu algılanmalıdır.** Benzeri olmayan ve kutup, çöl gibi yerlerdeki varlıkların çok bilim açısından incelenecek boyutları vardır ve önemi algılanmalıdır.
- 3.9. **Hekimler, öncelikle bu evrendeki canlı ve cansız tüm varlıklara gereken saygı ve hürmeti göstermelidir.** Bunun ilk boyutu da varlığı, varlığın karakterine göre gerçek boyutu ile kabul etme ve onunla bir bütünlük oluşturma, yokluk ve benlik temelinde, zararda olmamalıdır. Uğraşarak değer üretmesi, üretmeye çalışmasıdır. Bu doğal dengenin korunma ve gözetilmesi açısından önemli olmalıdır.
- 3.10. **Hâkim olan, aklını kullanıp, her varlığa gerçek boyutu ile saygı gösteren olmalıdır.** Doğa kanunlarını tersine çeviremeyeceğine göre, bu konudaki uğraşları ile varlıkları yokluğa sürükleyebilecektir. Bilmeden, algılamadan uygulama yapılmamalıdır.
- 3.11. **İnsan benlik olarak doğada en üstün ve en ileri olduğu iddiasında olabilir ama, çevresine baktığında bir matematik sorusunu 14 yaşındaki bir çocuk daha iyi çözebilir, çünkü modern matematik okumuştur.** Yarattığınız ve davranışlarınız sizi tanımlar, unutulmamalıdır, insanlar önce kendilerini bilmeye ve tanımlamaya çalışmalıdırlar.
- 3.12. **Hekim olan hasta olmayacak mıdır sanırsınız? Hekimler hasta olunca toplumun beklentisi, bilim dışına karşı dik iken, iyilik ve güzelliklere karşı yumuşak, bilimsel gelişmelere karşı boynu büküktür,** Tıbbi sağlık açısından gayretli ve didinirler, teslim olmak değil, sağlıklı olmak için uğraşırlar, bilim dışı konuşanlardan korkmazlar ve daha geniş olarak yaşam varlık ve hayat konusunda algıları daha genişlemiştir.
- 3.13. **Ben hekimim, ben insanım, nasıl olur, bir mikrop olarak varlıkta eşit olabilirim sorgusu yapmayın, bir kana karışan mikrop, sizin ölmenize sebep olabilir.** Çalışıp, ürettiğiniz değer önemlidir, ki mikroplar tüm yaşantıları besinleri kendi işlevlerine göre oluşturmasıdır. Ben hayırlıyım değil, eserlerinizi gösterip, başkaları karar versin. Mikrop sütü yoğurt yapıyor, siz ne yapıyorsunuz bir sorgulayın.
4. **VAR OLMANIN ANLAMI, VARLIĞI FARKINDALIK YARATMAKTIR ki BİLİM BU ŞEKİLDE OLUŞUR.**
  - 4.1. **Varlıklarda kudret, fiziksel güçte değil, aklını güzellik ve iyilik temelinde, davranışları olumlu olan ve aktif eylemde olandadır.** Perinatoloji ve Neonatoloji de sağlığın izlemi ve sağlık açısından dikkat ve özen önemlidir. Fiziksel varlıktan öne çıkan aklı ve vicdanı barış yönünde kullanmakta, iyilikler yapabilmektedir.
  - 4.2. **Her varlık, tek olarak tam fayda, tam zarar şeklinde değil, var olmanın anlamını kavrayarak, yaşama katkılı ve yararlı hale getirilmesi ile anlam kazanabilir.**
  - 4.3. **Tüm varlıklar yaratılmışlardır, konuları itibariyle başkasına zarar verme hakkı yoktur.** Belirgin, denge ve saygı içinde olmalıdırlar. Bu evrende çalışarak değer üretme ile farkındalık oluşabilir, yok etme ile elde edilenler; nefret, dışlanmadır.
  - 4.4. **Her mikrobun varlık olarak bir anlamı, bir farkındalığı vardır. Genel tanımlama değil, özgün yaklaşmak gereklidir.** Bizlere farklı gerçekçiliği gösterirler, ama görebilen bilim insanları için bu anlaşılabilir olmaktadır.
  - 4.5. **Bilim yaşamımızda oluşanlardan, verilerden kesinlik boyutu ile örnek ve ibretler ile işaretler olduğu ve bu durumu bilim adamlarının fark edebildiği gözlenmektedir.** Bir elmanın düşmesi ile Yerçekimi Kanununu fark eden Newton olmuştur. Bu işareti algılayan kişi ile bunu rutin olarak bakan ayrılmaktadır.
  - 4.6. **İnsan 3 temel durum nedeni ile kendini tanımlayabilir. A) Zenginlik, her şeye sahip olma durumu, B) Yönetici olarak toplumu idare etmek, C) Bilgi nedeniyle bilen ve toplumu bilgi ile yönetebilme durumlarıdır.** Ben biliyorum, ben yöneticiyim ve ben sahibim sözleri ile gerçek ve doğru boyut örtülebilir ki, insan kendini tanrı gibi

- algılayabilir veya algılanmasını isteyebilir. Bunun sonucu zorlama ve zulüm, birey haklarını saymamaya neden olmaktadır.
- 4.7. **Enerji varlıklar açısından önemi belirgindir, bunlar gereksiz yere harcanmamalı, israf edilmemelidir.** Şişmanlık bir enerji deposu ve aktif kullanılmadığı için kayıptır. Bütün bunları rastgele değil, şaşmaz ölçülere bağlı olarak var oldukları görülmektedir ve bilim bunları detaylandırmak ile genişlemekte ve algılamada değişim olmaktadır.
- 4.8. **Bireyler aklını kullanmadıkları zaman, zarar ve ziyana giden ve benlik krizinde olan kişiyi görüp, algılasa bile, aynısını yapabilir.** İbret alma boyutu sık görülmemektedir, aynı durumu bile, bile tekrarlanabilmektedir.
- 4.9. **Kim yer çekimi gibi doğa kanununun bir anlık olmayacağını düşünebilir?** Uçan uçağın bu kanundan haberi olmadığı değil, bu sayede uçtuğu algılanmalıdır. Her varlık bu etkileşim içindedir. Hiçbiri kendini ayrıcalıklı olarak üstün veya aşağı görmesin. Nerede olursak olsun bizler içindeyiz, içinde olmayı algılamalı ve kavramalıyız.
- 4.10. **Bir bakış açısı ile insan kendi başına, hür, bağımsız ve bağlantısızdır ki aldığı eğitim kalıp içinde olması ve aklını kullanmaması için değil, kendi farkındalığını algılaması gerekir.** Bedensel olarak bir et yığınıyız. Bakteriler de bir kitle içindedir. Aktiviteleri yaptıkları işleme göre. İnsanlarda insanlık boyutuna göre insan oldukları farkında olmalıdırlar. Düzgün yaşayan ile benlik içinde zarar ve ziyan içinde olan aynı olamaz, ki yaratılış düzgün olmak şeklindedir.
- 4.11. **İnsan aynada kendi fizik yapısı yerine, neden varlık olarak oluştuğuna, insanlık boyutu olarak neden bu zaman diliminde ve bu işlevde olduğunu kavramalıdır.** Kısaca insan neden yaratılmış olduğuna bir bakmalıdır.
- 4.12. **İnsanlar aklı ve vicdanını kullanarak, insanlık üzere olarak yaşamda kolaylık ve rahatlık sağlamalıdır.** Denge, uyumak gibi bir rahatlık sağlanmadan, yaşam sürdürülemez. Bu tüm varlıklar içinde aynı şekildedir denilebilir.
- 4.13. **Yaşam bir ortak paylaşımdır, bu paylaşım her canlı varlık için, evlatlarını etkin ve verimli, tam güçlü olabilmesi, kendilerinden daha ileri ve gelişmiş boyuta taşıyabilmeleri için, yetiştirilmeleri temel amaçtır.** Varlıklar istek, arzu ve niyetleri ile değil, imkanları boyutunda işlev yapabilirler, yapamayacakları boyutlar onlardan istenmez, yapamazlar. Her mikrobun bir yaşam boyutu vardır, bu doğal durum değiştirilmez, çabalar ise sonuç veremez. Sadece yeni boyutlar, yeni imkân sağlanabilirse değişim olabilir.
- 4.14. **Tüm insanların bedenleri bir et yapısındadır ki, onu insan yapan akli ve insancıl eylemleridir.** Evrendeki tüm canlılar gibi belirli bir yaşam süremiz vardır ki kuşkusuz bu süreç bilinmemekte, ama gerçektir. Bu süreci belirli bir düzeyde geçirmek, gerçek yaşam için güzellik ve iyilikte olmalı, tüm varlıklarla bir dengede oluşturmalıyız.
- 4.15. **Varlık olarak en değer yaratanların, bilinçli ve akıllı olarak, tüm benlikleri ile barış, iyilikler üzerine eylemler yapan, eser üreten ve bunu toplum açısından, insanlık açısından ele alınanlar olmalıdırlar.**
- 4.16. **Düşünme, sadece çalışma sırasında değil, otururken, yatarken, hatta uyurken bile rüyalara girerek, düşünme boyutu içinde oldukça gözlenir.** Burada birçok lider olanın önemli konuşmalarını bu yöntem ile hazırladıkları bilinmektedir, hiçbir güzel gayret boşuna olmaz, tam sonuca varılmasa bile.
- 4.17. **Her bir değer yaratmanın aşamaları vardır. Ancak bir eserin üretilmesi için ona başlamak, başlamadan önce de niyet etmek ve amacı ve güdüyü tanımlamak gereklidir.** Yatarak yol alınmaz, fikirler de düşünerek oluşabilir. Eser görünmeden, akılda ve boyut olarak oluşturulmalıdır. Amaca ulaşmak için sabırla, ısrarla yol almak gerekir.
- 4.18. **Bazı konularda farklı yorum getirenler olabilir, bunlar eğer kanıta göre, kanıttan uzaklaşmadan, hayal ve fantezi üzerine değil bilim üzerine iseler, onların görüşleri irdelenmelidir.** Bilim üzere olan yalan üzere olamaz.

- 4.19. **Amacınız ve güdünüz ne olursa olsun, erken düzeyde de olsa, elde ettiğiniz ilk veriler irdelenmeli, belki sizin tam ters yaklaşım yapmanızı gerekli kılabilir.** Sanılan ile gerçekleşen farklı olabilir, bunlar sizi doğru yola uyarıcı veriler olabilir. İzlemede daima sizi uyarıcılar bulunsun ve bunlara göre yolunuzu devamlı sorgulayınız.
- 4.20. **Bir bilim adamı, bilgisini sadece kendine başvurana değil, tüm insanlık yararına kullanılmalıdır.** Hekimlik bireye bu bilgilerin uyarılmasıdır ki değişim, gelişim ve uyarılma gerekli ve sorumluluk alınmasını şart koşar. Bu açıdan varlık olarak paylaşım, eş güdüm ve iş birliği içinde olmalı, benlik en içimizdeki iblis olup, ortak denge kurulmalıdır, karşımızdaki mikrop olması bunu engelleyen unsur olamaz. Her varlık işlevine göre iş görür ki insanın temel olan işlevi aklını kullanma ve düşünme ile gönlünü bütünleştirmesidir.
- 4.21. **Her olay ve her durum bize aklınızı kullanmak ve düşünmek için bir sebeptir.** Olaylar bir işaret olsa bile, bunu algılamak ise düşünmenin işlevidir, her hasta, her olgu, bilimin gelişmesi için bir ortam yaratmaktadır. Her varlık, var olduğuna göre bir işlevi bir boyutu vardır. Gereksiz ve anlamsız olduğu söylenemez, gerçek insanlar, bilim insanları, size bu konuda uyarı ve düşünmenizi sağlayıcı sorgular sorabilir veya bu yola yönlendirebilir. Kim olursa olsun, ister beş yaşındaki bir çocuk olsun, temel alim olan kişi her bireyi, her varlığı, her olayı dinleyen ve yorumlayan kişidir.
- 4.22. **Varlıkları en büyük karşı çıkıcı yine kendi varlığından gelir.** Daha iyi bilir ve kendi içine yıkabilir. Metabolik sendromlar bedeninin metabolizmasını bozar. Bir insanın bağırsaktaki mikroplar sepsis yapabilir. Bu açıdan dost olanlar ile birlikte olmak gereklidir. Bağırsaktaki mikrop, kanda olursa ortada dostluk olmaz, oluşmaz.
- 4.23. **Varlıklar kendi boyutlarının farkında olmadığında, güçlerini abartmaları veya aşağı kılmaları ile gerçek etkilerini gösteremezler.** Varlıklar varlığın gösterilmesi ile olurlar
- 4.24. **Gerçek sorumlu olan ile işlevi yapan farklı olabilir.** Kontrol için arabamın önüne geçilmez, direksiyona geçilir. Sakın temel yapan ile, olayın etkisinde kalanı aynı tutup, mağduru suçlamayın. Hasta olan bebek, insanı suçlamayın, onun sebebi olan mikrop onu da suçlamayın, neden ve niçin hastalandığı kavramını bulmaya çalışın ve kanıda, veriye dayanarak bunu yapın, varsayımlara göre iddia olamaz. Aldanıştan başka bir boyut içinde olmazsınız.
- 4.25. **Hekim hiçbir şart ve durumda bir olay, durum veya insana tabi olmaz.** Akıl ve vicdanını bir şeye, bir kimseye bağlamaz. Gelenek, kalıp ve kurallar ile insanı, insanın insanlık değeri ve etik prensipleri yok sayamaz. Ben bu konuda karar verdim diyemez, her veriye göre daha önceki kararın tam tersini yapabilir, bir bilimsel gereğe vardır.
- 4.26. **İnsan, başka bireylere gereksinimi vardır, onlardan destek ve yardım alabilir, eğitim alabilir ama bu benliği, aklı ve düşüncesini örtmek amacı ile olamaz.** Birey düşünme ve sorumluluk olarak varlık oluşturur. Her birey kendi bacağından asılır ve civil liberties bu açıdan önemlidir. Suç ve ceza bu açıdan bireyseldir. Toplum olarak yapılsa bile bireylere suçlama verilerek, toplu ceza değil bireye göre, yaptığı zarara dayanılarak ceza verilir. Emir verdiler ve yaptım gerekçesi kabul edilebilir değildir.
- 4.27. **İnsan, kendi kalıbına göre ve aklını kullanmadan, bazı dayanılan kurallara göre yaklaşım yapar ise, verilere ve yorum yapana da kafa tutar ise, bilimi bireye göre yarada yorumlayan hekime hasım olan boyuta çıkabilir, zararda ortak olunmaz.** Bireyin tercihi karışılmaz, bilgi verildikten sonra rızaya uyulmalıdır ve yaşam hakkı temel olarak olaya yaklaşılmalıdır. Çevre ve mikroplarda da onların varlığına savaş ve yokluğu değil, biyolojik denge ile yaklaşım yapılmalıdır.
- 4.28. **Bir insan tüm yaşamı içinde aktif değil, fikir ve düşünceleri ile beyin, akıl boyutu da değişebilmektedir.** Bir birey elinde imkân ve fırsat varken bunu iyilik ve güzellik üzerine kullanılmalıdır. Yaşam ömür ile sınırlıdır, bunun devamlılığı, yeni nesilleri eğitmek onlar sevgi ve saygıyı geçirmek ile olasıdır. Esenlik bu sayede kazanılabilir.

- 4.29. *Fikirler ve düşünceler, birey ölse bile, ortam ve fertler uygun olduklarında bu felsefeyi alıp, geliştirebilir ve değiştirebilirler.* Kötülük ve zarar yokluğa giderken, insanlık üzere ve sevgi ile saygı temelinde olan, etik ilkeleri vurgulayan düşünceler ise katlanarak, ilerler ve değilim, gelişim içinde olurlar ve oldukları da tarihsel boyut olarak gözlenmektedir.
- 4.30. *Diri olmak, yaşamak ile değil, üretilen değerlerin aktif olması ile oluşur gerek felsefe gerek eserler ve gerekse evlatlar ile oluşur.* Maddi ve idari olanlar ise ölünce yok olur veya paylaşılır gider. Yaşam bir süreliğinedir bu açıdan yapılan yapılmış olur. Zalimler ise silinmeye mahkumdurlar, yaptıkları istenmez, unutulmak istenir.
- 4.31. *Varlık iki taraflı olmaz, kişilik tek olup, farklılıkları bünyede toplasa bile tek bir benliği olacaktır.* Bu açıdan sorumluluk tektir, başka varlık gibi ben yapmadım, aklım veya bedenim yaptı denilemez. Suç ve ödül bireyseldir.
- 4.32. *İnsan aynı olmasına karşın, sosyal ve toplumsal olarak farklı lisanları konuşmaları, algıları, düşüncelerinde değişim, bir bakıma siyah, beyaz dünya yerine çok renkli bir evrenin olması sağlanır.* Her lisanda ifade edilen kelimeler, tercüme olarak değil, anlam ve kavram olarak irdelenmelidir. İngilizce lisanında amca, dayı aynı kelime, *uncle*, iken, bunlar Türkçe 'de farklı yükümlülükleri vardır.
- 4.33. *Güç, fizikte mi, akılda mı, insanlıkta mı, yoksa benlikte mi olduğu konusu, tarih ve insanlık boyutuna bakıldığında; veriler, kanıtlar açık ve nettir, güç ancak ve yalnız insanlık boyutundadır.* Bu eğer bozulur ve güçsüzlük oluşur ise, bir bakıma yaşlılık gibi, varlığın tükenmesi ve yok olmasına doğru gidiştir. Bu açıdan aktif, diri olma, yaşamın devamlılığında olmakta, oluşmaktadır.
- 4.34. *Bir hekim yola çıkmadan önce ilk planda hastanın olayını ve durumunu algılamaya çalışır ve elinde olan ve yapabilecekleri ile hastanın gereksinim boyutunu saptamaya çalışır.* Gerekirse sevk edecek, yardım talebinde bulunacaktır. Tetkikler de bir yardım talebi olup, olayı daha iyi irdeleme imkânı vermesi planlanmasıdır. Gelecek ve yaklaşımında başarılı olacağı garantisini vermez ama amacı ve güdüsü, sağlık temelinde, insanlık boyutunda olup, bu amaçla devamlı izlemde bulunur. Nadir olan olguların arka arkaya gelmesi hekimlikte rastlanılan durumlar içindedir.
5. **VARLIK KENDİ ÖZÜNDE GELİŞMELİDİR.**
- 5.1. *Her varlık aynı ise de karakterleri farklı ve onları birbirlerinden ayıran karakterleri vardır.* Bu ölçütler bilim açısından farkındalık oluşturmaktadır ki ancak aklını kullanan, eğitilmişler kavrayabilmektedir. Her varlığı, diğerlerinden ayıran bir ölçüsü, bir karakteri vardır. Bu ölçüt, bilim açısından önemlidir, gören, kavrayan ancak anlayabilir.
- 5.2. *Varlık, kendi yapısına göre karakterini gösterir.* İnsanlarda ise insanlık yapması ile varlıklarını göstermiş olurlar. Tam zıttı olup, insanlık dışı davranışlarda olanlar, insanlığın nefretini çekerler. Neonatoloji de örneğin canlandırma işlevinde başarmadan daha çok bunun etik ve bilim temelinde olmalıdır, büyü veya hayaller ile yapılmasının kabul edilebilir yanı olamaz. Doğru olan ancak ve yalnız bilim yolunda olmalıdır.
- 5.3. *İki insan hiçbir zaman en yakın akraba, tek yumurta ikizleri bile olsalar, farklı, özgül ve özerktirler.* Tüm insanlar aynı türün elemanı ve eşittir ama hak edişlerine göre, uygulamaları ve becerilerin göre ayrılırlar. Hepsi insan olarak aynı olabilir ama beğendiğiniz, isteklerinizi karşılayacak olan ayrışmaktadır. Bu açıdan yeterli, yetkin ve uzman becerisi olan seçilmelidir. Akıl ve gönül bütünleştiren yaratılanlar ancak sevilmelidir. Mikrobiyota yararlı olan sevilir, zararlı olandan ise en azından kaçınılır.
- 5.4. *Bilim doğayı irdelemesi ve hekim hastadaki verilere göre uygulama yapması gerekirken, bazı varlıklara, mikrop gibi organizmalara karşı çıkıp, bunları düşman gibi yorumlarsa, varlıkları inkâr etmekle bir yere varamaz.* Varlıkları inkâr değil, onlarla birlikte olmak, varlıkları var oluşlarına göre dengelemek temel olmalıdır.

- 5.5. **Her varlık, yaşayabildiği ortamda bulunur, gelişir.** İnsan bu evrende, iyilik ve güzellik olan yerde gelişebilir, zorlama ve birey hakkı olmadığı yerlerde yaşayan yaratıklardan değildirler. Kutupta yaşayabilir ama zulümden kaçmak ister.
- 5.6. **Her varlık, kendi etkisi, bilgisi ve değeri kadar etkinlik kurabilir.** Geniş eğitimi olan bunu harcamalı, başkalarını eğitmelidir. İmkânı olmayanda bunlardan yararlanmalıdır. Hiçbir varlık, insan ve mikrop dahil, yapamayacağı, yaratılışında olmayı yapamaz. Kendi etkinliği, varlığının oluşumundan sorumludur. Laktik asit üreten mikrop farklı boyuta geçemez. Bu oluşumlar negatif değil, pozitif olarak irdelenmeli, çünkü yaratılışa göre kullanılmalıdır. Uygulamalar varlığın karakterine uygun olursa, faydalanabilirsiniz. Sizin istediğiniz değil, onların varlık, oluşumuna göre, yaratılışlarına uygun yaklaşım ile olumlu sonuç alınabilir, zorlama ile olmaz, imkanına göre harcanabilir, kullanılabilir.
- 5.7. **Varlık oluşması için, onun karakterinden ve özelliklerinden olmalıdır.** İnsana altın, gümüş yedirmek ile gelişmez, besin değeri olanları, yeterli ve etkin yiyerek sağlanmalıdır.
- 5.8. **Her durum ve olgu farklıdır ki başkaları ile değil, kendisi ile ve o andaki durum ile irdeleme gerekir, aklı kullanma bu açıdan önemlidir.** Kalıp, bilgi değil, mevcut durum ve veriler ele alınmalıdır. İlk planda birey düşünmeli ve bunun için kendisini ve kendi boyutunu, evrende kurduğu denge içinde irdelemelidir. Benlik içinde ise gereceği göremez, algılayamaz.
- 5.9. **Canlı, cansız her varlık, mikrop veya insanın kendine özgü yapısı, onun varlığını oluşturmaktadır.** Değer üretirken buna göre yaklaşım yapılmalıdır. Gümüşten altın olması istenmediği gibi, kapasite ve kabiliyete göre işlev istenir ister insan ister mikrop olsun fark etmez, etmemelidir.
- 5.10. **Acele etmek ile de yaşam oluşmaz. Her bir meyvenin oluşabilmesi için bir doğal sürece gereksinim vardır.** Yılda bir meyve veren ağaç ile her ay meyve alınamaz.
- 5.11. **Varlık oluşması için bir sürece gereksinim vardır.** Her varlığın oluşumu da farklıdır. Bunu farkında olmak gerekir. Her varlığın bize öğreteceği çok şey vardır.
6. **CANLILAR NESİLLER İLE VARLIĞI SÜRDÜRÜRLER.**
- 6.1. **Canlılar evlatları kanalı ile varlıklarını sürdürdükleri sanılır, gerçekte ise iyilik ve güzellikler ile varlık sürebilir.** Kötüler sosyal açıdan dışlanıp, eş bulamayıp sonlanır ve güzel ve iyiler arasında yeniden nesiller çoğalabilir. Neonatalogi de neslin devamını sağlamak için, önce sağlıklı bebeği oluşturulması gerekir. Sağlıklı olan, sağlıklı ürünün elde edilebilmesini sağlar.
- 6.2. **Tüm insanlarda diğer canlılar açısından aynı yaşama ve benzer ölme kriterlerin uyarlar.** Sizin yaratılmanız da diriltiğiniz de bir tek canlıninki gibidir, ancak benzer olsa da bireyler özgün durumlar içindedirler. Her prematüre de aynı boyutları, süreçleri yaşayacaktır ancak gebelik haftasına, gelişimlerine göre ayrıcalıklar göstermektedirler.
- 6.3. **İnsanlar dahil varlıklar özgün ve özerk olsalar bile benzerleri vardır ve eşleri boyutunda kabul edilirler, özellikle canlı olanlar üremek, çoğalmak için birbirlerine gereksinimleri vardır.** Birlikte olduğunuz şeyler, varlık ve vücut olmanıza neden olmaktadır.
- 6.4. **Ortamın uygun olması ile, varlıkların olması, canlılarda yaşamın oluşması, bulaş gibi bir kaynağın gelmesi ile, yaşam devam etmektedir.** Bunun önüne ancak, varlıkların yaşamı engellenebilirse geçilebilir. Varlıklar süregendir.
- 6.5. **Varlıklar tek gibi görünse de dişi erkek kavramı gibi bir eşi olmalıdır.** Su, hidrojen ve oksijenin bütünleşmesi ile iki gaz atomunun çok farklı bir boyut ile yeni bir oluşum, varlık olmaktadır. Bunun gibi tek değil, iki molekül bile, çift oluşumlar ile varlığın oluştuğu belirgindir.
7. **VAR OLMANIN SORUNLARININ ÇÖZÜMÜ, SEVGİ ve ETİK TEMELİNDE AKLI KULLANMAKTIR.**
- 7.1. **Sorunların çözümü, yok etmek veya zarar oluşturmak, savaş çıkarmak ile olamaz.** İnsan sorunlu olduğu veya hatalı olduğunu gördüğü zaman bunu saklaması değil, buna karşı

yaklaşımlarda bulunması ile insanlık oluşabilir. İnsanlar aklını işleten ve gücünün sınırlarını bilmesi ile eğitilmiş olabilirler. Canlandırmada uygulanan birçok eşeller, sonuç ve yapılan yaklaşımın başarısı konusunda fikir vermektedirler.

- 7.2. **Hekimlik uygulamaları içinde etik dışı uygulama bulamazsınız.** Zorlama ile de bunu yaptırılmazsınız. Bireyin yaşam hakkı ve sağlığına uygun görülen, akıl ve vicdanı ile bunu düşünme ile uygulama yapılması benimsenmektedir. Zarar ve kötülük üzere yaklaşım yapılmaması yanında bu konuda destek bile hekimler için suç kapsamındadır. Prematüre veya anomalili bebekler doğumda yaşamasın gibi bir yaklaşım içine girilemez, hukuk ve etik dışıdır ki meslekten men edilmeyi gerekli kılar.
- 7.3. **Aklını kullanan ve verileri bilim temelinde irdeleme hekimlikte bir ayrıcalık, bir danışmanlık ve konsültanlık yaratmaktadır.** Kitap bilgisini iletmek, bilim adamı olmak değildir. Prematürenin canlanması için sadece bilgi ve yetenek yeterli olmamakta, her bireye göre buluş niteliğinde yaklaşım gerekmektedir.
- 7.4. **Mikroplar ile savaş açmak yerine, neden, niçin ve ne amaçla işlev gördüklerine bakılır ve incelenirse, varlık olarak aynı Evreni paylaştığımız gerçeği ile yüzleştüğümüzde, konu farklı boyuta çıkabilmektedir.** Derin düşünmeden, bilim temelinde olmadan, gelenek ve kalıplar ile bu konu çözülemez, yanlış yollara gidebilir, bilim insanı aklını kullanmalıdır.
- 7.5. **Kim insanlık ve etik dışı davranıp, kendisi için bir kazanç ve zorla da olsa bir yarar sağlamaya çalışırsa, elbet yakınları ve sonra toplumla çatışma içine girecektir.** Kim adalet yerine menfaati egemen kılar, hüsranı uğrayıp, güçlü yönetimi yuvarlanıp yok olacağı tarihsel hakikat olmaktadır.
- 7.6. **İyilik ve güzellik yolunda bilim ile yapılan yolculuk, sizi birçok yol arkadaşı ile birlikteliği getirir.** Hesaplanamayacak bir kitle, boyut oluşturabilir.
- 7.7. **Gece, aydınlatma ile sadece bir boyutunu görülebilir kılar. Karanlık ve kötülerden iyilik çıkmaz ve çıkması da beklenilmemelidir.** Savaşın sağlık ve yaşamı tehdit etmediği öngörülemez.
- 7.8. **Yaşam paylaşmaktadır, sahip olduğunu ve zarar vermeden sakınması, güzeli doğrulaması, yaşamı iyilik ve sevgi ile kolaylaştırması, doğayı güzelleştirmesi, bozmaması, dengeyi tüm varlıklar için yaşanabilecek ve arzu edilecek düzeye getirebilmesi ile bu paylaşım sağlanabilir.** Savaş, yıkım, yokluk ile iyilik oluşturan bir tek örnek bulunmamaktadır. Doğa temelde en güzelliği oluşturur; örneğin, gübredeki mikroplar bile bir yarar katarlar.
- 7.9. **Bilim gelecekte bazı oluşacakları bize öngörü olarak varsaymamızı öngörebilir, ama sonuç devamlı izlenerek varılacak hedef devamlı irdelenmelidir.** Varılacak hedefe ne olursa olsun varılması düşünülemez. Devamlı bir değişim ve gelişim doğanın temel özelliğidir. Prematürelere yaklaşımda gelecekte neler olacağı, prematürenin ilkokuldaki durumu, kısaca gelecek için ümitsizlik temelinde hekimlerde öngörü olamaz.
- 7.10. **Bir sonucu, verileri olduğu gibi, haberi doğru iletmek gerekli iken, yanlış ve çarpıtılarak iletmek, kabul edilebilir olmadığı gibi, doğrudan veriye hıyanet gibi görülebilir.** Yorumlar hür ve bağımsız olabilir ama verileri saptırmak ile insanlar doğruya ulaşamazlar, hikmet, öngörüler ancak doğru veri ile oluşabilir.
- 7.11. **İnsanlık yaratılıştan değil, akli kullanma, güzellik ve iyilik yaratma, etik boyutta olma, empati yaparak düşünce boyutunda, insanlıkta olmaktadır.** Fiziksel güç değil, insanlık boyutunda olan tutum ve davranışlar öne çıkmaktadır.
- 7.12. **İnsan bir tek hücre iken, onun gelişmesi, aklını kullanması, özgün ve özerk düşünmesi, barış temelli, güzellik ve iyilik üzere olması, tüm varlıkları algılaması, onlara saygı ve sevgi beslemesi, insanlık üzere olması beklenir.** Kendini, toplumu ve evreni görüp, işiten ve algılayan, düşünen kişi insanlık üzerine ise, işte bu boyut toplumda onun peşinde, onun yapısında ve onun devamlılığını sağlar. Kötüler yok olur ama iyiler bir bakıma sürer, devamlı olur.

- 7.13. *Her olgu, her durum bireylerin ve hatta mikropların bile, daha güzel iş yapmalarını belirlemek için bir sınav niteliğindedir.* Hiçbir bakteri kendi karakteri ve beklenen özelliği dışında davranmaz, en azından üremez, çoğalmaz. Yaşamı da belirli bir süreç içindedir, dolayısıyla uygun ortamda olursa, binlerce yıl bakteriler canlı kalabilirler. İnsanlarda varlıklarını sürdürebilmek için, iyilik ve güzellik üzere olmalıdırlar, sınav maddi değil, fikir ve düşünce boyutunda, yapılan uygulama ve eylemlerdedir, bilginin, düşüncenin aktarımındadır.
- 7.14. *İnsanların benlikten toplumsal, sosyal yapıya geçebilmeleri için, yakınlık ve gönül ısınması oluşturan, sevgi ve iyilik ile yakınlaşma ve iş birliği ile eşgüdüm oluşmasıdır.* Bir bakıma birey eşlerinin oluşması ile daha bir sosyal yapıya girmektedir. Aynı durum tüm varlıklar içinde oluşur ve canlılarda, hayvanlarda bu durum daha belirgindir.
- 7.15. *Tek hücreden yaratılan insan, çeşitli gelişim evreleri ile ancak insan olabilir. Gelişim evrelerini yapamamış olan, bebeklikten kurtulamaz ki etik gelişim temelinde olunmalıdır.* Kochlberg Etik gelişimini aşağıda irdelenmektedir. Gelişimin belirli bir boya ulaşması ile ancak sonuca varılmış olabilir. Sonuç ise devamlı gelişim ve devamlı değişim üzerine olmalıdır.
8. **BİREY HAKLARI, CANLI CANSIZ DAHİL, TOPLUM HAKLARININ ÜSTÜNDEDİR, BİREY HAKKINI YOK SAYMAKTA BİR ZARAR VE ZORBALIKTIR.**
- 8.1. *Doğayı yok ederek, bireye imkân sağlanmış olamamaktadır, barsak steril etmenin bireye faydası olamaz, çevreyi yok ederek sahilde ev yapmak doğayı bozmak çok ciddi sorunları beraberinde getirecektir.*
- 8.2. *Hiçbir hastanın aynı olmaması, birbirinden farklı olması, hastalık yok, hasta var prensibini benimsememize neden olmaktadır.* Tüm bu ayrılığa karşın, insanlar tek türün temsilcileridir. Farklılık insanların özel ve özgün olmasıdır. Prematürelere yapılacak canlandırma için bir uygulama protokolü olsa bile, her bireye göre uyarılama yapmak gereklidir. Bu durum, hekimlere bir eğitim boyutu ile tecrübe kazandırmaktadır.
- 8.3. *Güzel ve iyilik ilk planda olmasa da zarar ve birey/varlıkların haklarının sayılmaması, dikkate alınmaması belirgindir.* Gelişmelerde hiç olmaz ise fark edilir, ancak benlik geri dönmez, devam edebilir. Hukukta da ceza kapsamında olanın ayrıca iletilmesi gerekli değil, bireyler tarafından bilinir kabul edilir. Hırsızlık, adam öldürmenin suç olduğunu bildirmek bile gerekli değil, ancak ceza yükümlülüğü sunulabilir.
- 8.4. *İnsanın ruhsal yapısına bakılınca, birey olarak özel, özgün ve özgüdür. Temel yapısı iyilik, sevgi üzerine iyiliktir ama benliği onu alma, devamlı menfaat üzerine yapılandırmaya yönelir.* Aklı ve vicdanını bütünleştirenler ise paylaşım, empati ve insanlık üzere olurlar. Bu açıdan temel insan yapısına, doğal ruhsal boyutuna dönmelidirler. Temel vücudu ise su içinde moleküllerin oluşmasıdır.
9. **YAŞAM BİYOLOJİK DENGİ ÖTESİ, SOSYAL DENGİYİ DE GEREKLİ KILAR.**
- 9.1. *İnsanların insan olması, aklını kullanarak, haklarını ve başkalarının haklarının farkında olarak dengiyi yapabilmeleri ve ölçü ve ahenkli bir boyut içinde yaşamını sürdürmesidir.* Hayvanlarda arzu ve benlik temel olduğu için, avcılar tuzak kurmada bu özelliklerini dikkat ederler. Aklını kullanan ve insanlık üzere olanlar, prematürelere yaşam haklarını en üstün hak olarak ele alırlar.
- 9.2. *Doğa tüm ihtiyaçları, belirli amaç ile oluşacak ziraatta olduğu gibi ürün almada, hedeflerin yönelmesi ile kendi gücünü ortaya koymaktadır.* Hekimlikte, sağlık bilim, beceri ve bireyin gereksinimlerine göre yaklaşımı gerekli kılmaktadır. Buğday tohumundan arpa ürünü elde edilemez. Hekimlikte de eğitim ve beceri olmadan, teorik bilgi ile sağlıklı olunması sağlanamaz. Tüm çaba canlandırmada olduğu gibi bebeği, sağlıklı olarak yaşaması ve büyüme ve gelişmesini Tıp Bilimi ile sağlamaktır.
- 9.3. *Güçlü olmak için, doğayı beraber ve birlikte bir denge içinde olmak gerekir.* İnsan kendini büyük ve güçlü sanarak, yıkıcı ve tahrip edici olduğunda, bunu zaman içinde

ödeyecektir. Tarih bunu açık olarak ortaya koymaktadır. Her yaptıkları, kendilerine belirgin kanıt olarak dönecektir. Akılcı olmadan verilen ilaç, oluşan boyut ile verilmemesini ortaya koyacaktır.

- 9.4. **Güçlü olmak için, doğayı beraber ve birlikte olmak bir dengede olmak gerekir.** İnsan kendini büyük ve güçlü sanarak, yıkıcı ve tahrip edici olduğunda, bunu zaman içinde ödeyecektir. Tarih bunu açık olarak ortaya koymaktadır. Her yaptıkları, kendilerine belirgin kanıt olarak dönecektir. Akılcı olmadan verilen ilaç, oluşan boyut ile verilmemesini ortaya koyacaktır.
  - 9.5. **Nadir ve beklenilmeyen bir olasılık, genel oluşacak boyut olarak irdelenmez, istatistiksel dengeyi bozmaz.** Nadir, nadir görülendir ve sık görülmesi de bir aykırı durumdur, genelleştirilmemelidir.
  - 9.6. **Denge, adaletli olmaktır, ki bu hak edişe göre dengenin oluşmasıdır.** Temel alınan esaslar, etik ve tüm insanlık boyutudur, bireye göre olamaz, ayrıca bireye özgü olan hakları da topluma göre ele alınamaz. Birey topluma ezdirilmez, toplum hakkı da bireye ezdirilmez, denge oluşturulmalıdır. Denge kalıp ile değil, akıl ve vicdan ile oluşturulabilir. Güzellik ve iyilik temelinde, insanlık ile oluşabilir. Zarar ve zulüm bir süre sonra sahibini, yaparı da vuracaktır.
  - 9.7. **Örnek alınanlar ancak iyilik ve güzelliğe kalavuzlar ve adalet oluşturlar, adalet hak edişe göre denge oluşturmaktır.** Denge kuramayan, bir tarafı yok eden, hakimiyeti geçici olur ve bir süre sonra yıkılır. Hakimiyet adalet üzere oluşabilir. Toplumda ortak denge, adalet üzere olmalı, her bireyin hakkı, toplum ile dengelenmelidir.
  - 9.8. **İnsanlar akıllarını kullanmaları ile varlıkları, mikroplar dahil, yaratılmış olanları, yararlı ve etkili olarak bir denge oluşturabilirler.**
  - 9.9. **Bu evrende genel anlamda, bir denge olmakta ve güzel ile iyilik hedef olsa da hüsrana ve benlik bunları tüketmekte ve boyutlarını zarar üzere yapabilmektedir.** Temel görünüş ve yapı güzellik üzere iken, bunu bozmanın anlamı olamaz.
  - 9.10. **Doğadaki bu dengeyi ve ahengi görebilmek için algılayabilmek, akli kullanmak ve farkındalığı yakalamak gerekir.** Bu durum bireyin kendini üstün görmesi için değil, arada farklılık olmadığını anlaması ve buna göre yaklaşımı, her varlığa karşı saygı duyması için olmalıdır.
  - 9.11. **Her bir varlığın yapısal olarak bir ölçüsü vardır. Bu ölçü dışına çıktığı zaman, varlı bozulmakta ve faydalı iken zararlı boyuta gelebilmektedir.** Varlık için yeterli ve dengeli beslenmeye gereksinimiz var iken, bunu fazla olması ile şişmanlık, sağlığın bozulması, az olması ile yetersizlik durumu oluşmaktadır. Bu açıdan dengenin bozulmaması, alınan ile verilen ile bir biyolojik yapının kurulması önemlidir. Bu doğal ölçüt ve biçim bozulmamalıdır.
10. **SÜREÇ DOĞRU YOL ve USULDE OLMALIDIR, DEVAMLILIK İZLEM GEREKİR.**
- 10.1. **Yola devam edildiği sürece, yanlış yolda olan doğru yola geçemez.** Uyarma yolu ve yöntemi değiştirmedeği sürece anlamı da olamaz. Bilime inanmayan, hurafe ve arzuların kurbanı olacaktır. Hekimler objektif olup, akli ve vicdanını dikkate almaz ise, veriler onu yandırması beklenmez. Canlandırma işlevi sırasında bir hekim farklı yaklaştığında ve hatalı ise diğerleri onu durdurup onun yerine geçip onu pasifize ederler.
  - 10.2. **Süreç olarak bir şeyi kayırmak, onlara sıfatlar vermek değil, bizzat delil, veri olarak kendinizin tanıklık ettiği, gerçekler üzerinde durmalıdır.** Hayal ve buna benzer boyutlar ile yola devam edilemez. Gerçekler üzerinde olmalıdır, hayal ve fanteziler ile olmaz, oluşmaz.
  - 10.3. **İnsan veya bakteri, eğer varlıkları ile buldukları ortam uyum içinde değil ve bağılıkları oluşmaz ise, yer değiştirmeleri kaçınılmaz olacaktır.** Kuvvetli bağ, sevgi ve saygı üzerine, akli ve gönül bütünleşmesi ile olur, hayal, fantezi ile olmaz, çünkü gerçek ortaya çıkınca güçlenen olmalı, hayal kırıklığı ile yıkılan olmamalıdır. Zorla oluşan ilişki

ve varlıklar, en ufak durumlarda bozulur veya varlıkların yapısı değişir, birbirine benzer olurlar, kişilikler ortadan kalkar ki var oluşum nedenleri bozulmaktadır.

11. **YAŞAMIN ANLAMI DEĞER ÜZERİNE DİR, DEĞER KATMAK HEDEFTİR.**

- 11.1. *Yaşamı devamlı çalışma, değer üretme ve canlı, varlığının biteceği algısı ile, kendi boyutunun kendine ve topluma iyilikler kazandırması amacı ile bilinçli ve akıl ve gönül/vicdan sahibi olanlar düşünüp, örnek ve ibret alarak yaşamlarına anlam katarlar.*
- 11.2. *Varlık olgu ve kavramının bir değer üretmek ile oluşabileceği kavranmalıdır.* Her canlı varlığın atomdan oluştuğu, kısaca cansız maddelerden oluştuğu ve su gibi bir ortamda bulunduğu dikkate alındığında, benlik kavramını aşmanın gerektiği ortadadır.
- 11.3. *Varlıklar içinde yaşam boyutunda değer üretebilenlerin devamlılık gösterdiği, tersinin ise yokluğu ile bir denge ve düzenin oluştuğu algılanmalıdır.* Savaş ile kazandığını iddia edenlerin, zaman içinde tam tersi olduğu, Vietnam savaşında olduğu gibi belirgindir. Medeniyet ile insanların barış ve haklarının sağlanması ile varlığın sürdürüldüğü gözlenmektedir. Yok etme ile değil, var etme ile devamlılık sağlanabilmektedir.
- 11.4. *Eğitim almak, eğitim vermeyi gerekli kılar, bu bilgi ve becerinin bütünleşmesi, tutum ve davranışa yansımaları ise, bunların insanlık üzere, iyilik ve güzellik ile gelişim ile değişim üzerine olmalı, medeniyeti oluşturmaktır.* Bunun aksi olan ise gerileme, eğitim değil, yokluğa gidiştir, insanlık dışıdır. Pozitif kültürleşme olmayan boyut eğitim olarak algılanamaz. Terör konusunda yapılanlara eğitim denilmemelidir. Savaş eğitimi ancak zorbalarla mücadele, insanlığı korumak açısından, adam öldürme yaklaşımı ve boyutu olarak belirtilemez, savunmadır, insanlığı korumak ve gözetmektir. Aynı yaklaşımda temizlikte, biyolojik dengenin oluşmasıdır, steril bir doğal yapı oluşturmak olamaz.
- 11.5. *İnsan yaratıldığı için değil, çalışarak değerler üretebilme yetisi olduğu için önemlidir.* Varlık değer yaratma ile anlam kazanır. Bir mikrop, sütü yoğurt yapıyorsa, siz hayırlı ne yapıyorsunuz, bir düşünün.
- 11.6. *Var olmanın bedeli, varlığı oluşturmak, yaşamı sağlamak, değer üretebilmektir.* Kötülükler, zalim olma ise, bireyi ve toplumu en azından mutsuzluk ve insanlık dışına itmek, rahat, barışı görememek olacaktır.
- 11.7. *Var olan bireyler, varlığının belirgin farkındalık için, çalışarak insanlık değeri oluşturmaktır.* Bunun için gücünü, eğitimini, barış üzerine iyilikler yaratmaya çalışmalıdır. Bu kendi haki miyeti, gücü ve becerisi ile oluşabilecektir, tutum ve davranışı tanımlamalıdır.
- 11.8. *Eğitim, bilgileri ve bilim esaslarını öğrenmek, bunları davranışlara geçirmek ve tutum boyutuna taşımak ile oluşur ve bir kültürel değişim ve gelişimdir.* Kötülük ve zarar eğitim denilemez, kötülük ile suç olanların boyutuna eğitim denilemez. Askerler savaş, adam öldürme eğitimi değil, savunma ve insanlığı koruma ve gözetme eğitimi alırlar. Her ateş ettiklerinde insanı, bireyi, faile değil, fiile ateş ederler. Ateş kesilince öldüremedim diye ateş etmez. Bu nedenle zamanımızda da olsa, buna savaş değil, katliam denilebilir. Savaş ve adam öldürme ile elde edilenler, hak ediş değil, devamlı tarihsel oluşumlar ile işgalcilerin yok edildikleri örnekleri belirgindir.
- 11.9. *Yaşam çalışma ve değer üretme, temel değerlerde varlık ve yaşam olmaktadır.* Eğlenme bunu kutlamak olur ki, bu daha güçlü çalışmanın boyutudur. Yaşam şaka ve anlamsız boyut olamaz.
- 11.10. *İnsanların varlık olarak tüm evrene yayılmaları, güçlü ve bedenlerinin uygun olması ile değil, akıllarını kullanmaları ile eğitim ve bilim ile becerilerin medeniyet olarak biriktirerek, geleceğe nakledilebilmesi ve yaşamın sürdürülmesidir.* Arada zalimler etrafı yok etse bile, temel gelişim sağlayan, insanlık temelinde saygı içinde olmaktır.
- 11.11. *Enerji temel işlevi oluşturan yapı olup, bu bir emek, iş ve eylemdir.* Bireyden arzu edilen insan olarak değer yaratmasıdır.

12. **BAŞARI İYİLİKTE DEVAMLILIK ANLAMINDADIR.**

- 12.1. *İnsana ve insanlığa, tüm evrene olumlu katkıda bulunan ile sadece kendi menfaati için tüm bireyleri, vereni yok etmeye kadar giden kişi bir olmaz, olamaz.* Ayırım sübjektif değil, objektif saygı temelinde olmaya göre olmalıdır
- 12.2. *Her birey, her durum geleceği bilinen veya sonucu kesin durum olmadığı, denge ve dayanıklılık boyutu ise aklın ve gönlün bütünleşmesi ile sağlanabilir.*
- 12.3. *Varlıklar üzerinde belirli bir ayrımcılık veya ayrışma değil, sadece bireye özgün seçkinlik olabilir, bunun anlamı fiziksel güçte değil, devamlı olarak değer oluşturmadadır.*
- 12.4. *Varlıklar zorluk değil, değişimin boyutu açısından önemlidir.* Hidrojen ve oksijen belirli bir açı ile molekül olmasa idi, su ve su dinamizmi olmazdı. Bu açı 105 derecelik olup, bir taraf pozitif (hidrojen tarafı), diğer alanlarda (oksijen) negatif çekimini sağlar. Bağlayıcı bağlar kovalan olanlardır, diğerleri de elektrostatik çekimdir ki moleküllere saniyede 100 milyon titreşim negatifler/pozitif yüklü olanlar çekilir ve itilir, bir dinamizm sağlayabilir. Bu bilimsel boyut ile tüm evren ve su dünyası oluşmaktadır ki vücudumuzun büyük kısmı su yapısındadır.
- 12.5. *İnsanlar tek yaratılmış gibi ise de bir sosyal ve toplumsal boyutu, bir yaşın devamı için eşe gereksinimi vardır.* Yaşamda mikroplara gereksiniminin boyutu çok fazladır.

YORUM

Etik Gelişim Evreleri

<http://www.cocukgelisimi.gen.tr/cocuk-gelisimi/ahlakgelisimi/222-kohlberge-gore-ahlak-gelisim-duzeyleri.html>

1. **Gelenek Öncesi:** Piaget 'in kurallara bağlılık yapısında ve kültürün iyi ve kötü ölçütlerini peşin kabul ederek davranır.
  1. **Ceza, itaat Eğilimi:** Başkaları tarafından konulan kurallara uyar, otoriteye uyar, cezalandırılmaktan kaçınır, dış görünüme göre ve oluşan zarara göre karar verir, akli kullanmaz, emirlere uyar. Bu algıya göre; annesine yardım ederken tabağı kıran ile gizlice şeker alırken şekerliği kıran arasında suç, bu etik boyutlu yaklaşımda tabağı kırandır.
  2. **Saf çıkarıcı eğilim:** Kendi çıkarları geçerli, göze göz, dişe diş mücadele önemsenir. Maddi eşitlik adalet anlayışı içindedir. Bana iyilik yaparsan, bende sana yaparım denilmektedir. Fedakârlık boyutu oluşmamıştır.
2. **Geleneksel Dönem:** Toplum bireyin önündedir. Sosyal düzeni, kabile ve takımı tutmak, desteklemek ve sadakat önemlidir. Kendileri önündedir.
  1. **Kişiler arası uyum:** İyi olmak, başkaları tarafından, kendi kulübü tarafından onanmalıdır. Başkalarına yardım, mutluluk verir, benlikten, başkaları açısından da olayları algılamaya başlamaktadır.
  2. **Kanun ve düzen eğilimi:** Toplumsal kanunlar kendi grubunun istekleri önüne geçmiştir. Kanunlara sorgulamadan uyulmalıdır. Uymayanlar cezalandırılmalıdır, bazı yetişkinlerdeki hoşgörünün olmaması bu kural çerçevesi içinde olmalarına bağlanır.
3. **Gelenek sonrası Dönem:** Birey, artık bağımsız düşünmekte, aklını kullanmaktadır. Bağımsızlık, farklılaşma ve farkındalığına algılanması boyutudur.
  1. **Sosyal Sözleşme Eğilimi:** Bireyin hakları ile özgürlük kavramı içinde, değerlerin değişebileceği ve kuralların ve değerlerin göreceli olduğuna düşünerek yorum yapar Temel hak ve özgürlükler göz önüne alınarak konmuş olan yasa ve kanunlara uymak çok önemlidir demektir.

2. Evrensel Ahlak İlkeleri Eğilimi: Birey, etik ilkeleri, kendisi yorumlamaktadır. Teorik tanımlanan ve doğru olarak algılanan ilkeleri, prensipleri temel alarak, bunu olgu ve uygulamalardaki bireysel hak ve özgürlükler temelinde, soyuttan somuta indirgeyerek kendisi yorumlamaktadır. Temel evrensel hukuk sistemi ile de uygunluk sağlanmaktadır.

Ahlak Felsefesi, etik, boyut olarak bireyler son aşamaya gelememekte ve belirli aşamada kalma ötesinde, bunun en ileri ve sonuç boyutu olduğu iddiası ile toplumu ve bireyleri yargılayabilmektedirler. Toplum adına bireyi feda edebilmektedirler. Gelenek veya babanın söylediğine itirazı bile kabul etmemektedirler. Ailenin tam rızası alınarak evelenme olsaydı, evliliklerin yarısının bile olamayacağı gerçeğini görmezden gelip, mutlaka dediklerinin olmasını etik boyut adı altında bireyleri zorlamazlardır.

Bu insanın etik gelişimi ötesinde, toplumun, sosyal ve kültürel boyutu açısından da önemlidir.

Bu açıdan iki prensip temel olmalıdır; a) doğru nedir; evrensel ilkeler, sosyal, yasal ve insanlık boyutu irdelenip, tüm gelenek öncesi, gelenek ve gelenek sonrası boyutun da irdelenmesi ile bir boyuta ulaşmak ve sonra da b) Ne yapmalıyım kavramı açısından bir buluş, bir karar ve empati ile fayda, barışa yönelik, kişilik hakları içinde amaç ve güdü içinde olmak ve bunları izlemek gereklidir. Doğru diyerek çıkılan yol, izlem ile tam tersine dönüşebilir. Bu açıdan ne yapmalıyım, devamlı irdelenmelidir. Sonuçtan sonra da bu devam etmelidir.

Birey savunma yapmaz, yapmalıdır, suç kesin ve sabit ise ancak o zaman savunma yapılabilir. Birey temel olarak ifade vermeli, olayı açıklamalı, ama ve güdüsünü söylemeli, aldığı tedbirler, bakım ve gözetimleri söylemelidir. Komplikasyon doğaldır ve oluşması suç değildir. Amacı önemlidir ve alınacak tedbirler olmalıdır. Bu açıdan a) amaç ve güdü bilim ve verilere dayanmalıdır, b) sonuçlara göre savunma yapılmaz, izlem ve oluşana göre yaklaşım anlatılmalıdır, arabanın kaza yapması değil, kaymaması için alınan tedbirler önemlidir, c) topluma uymak için savunma yapılmaz, topluma uymak için hakeme küfür edilemez, en azından susma hakkı kullanılmalıdır, d) adalet, eşitlik, hak edilise göre, bireyin uygulaması ve yaptıklarına göredir. Her esere aynı parayı vermek adalet değildir, sanatsal olan ile kopya olan ayrılmalıdır, değere göre, yaratılan değere göre irdeleme yapılmalıdır.

Son Söz

Mikroplar, ile insanların varlığı konusunda bir düşünsel çalışma sunulmaktadır. Doğru budur veya yanlış budur yaklaşımdan öte, var olma, varlık kavramı üzerinde irdeleme yapılmıştır.